

**STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED
STÁTNÍHO ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY
NA LÉTA 2022 A 2023**

Obsah

Úvod	1
A Makroekonomický rámec na léta 2022 – 2023	2
1 Shrnutí makroekonomického rámce na léta 2022 – 2023	2
2 Makroekonomický rámec	3
2.1 Předpoklady budoucího vývoje	3
2.1.1 Vnější prostředí.....	3
2.1.2 Cena ropy.....	4
2.1.3 Měnová politika a měnové kurzy.....	4
2.2 Makroekonomický vývoj v České republice.....	5
2.2.1 Ekonomický výkon	5
2.2.2 Spotřebitelské ceny.....	6
2.2.3 Trh práce.....	6
2.2.4 Vztahy k zahraničí	7
2.3 Nezávislé ověření makroekonomického rámce.....	8
2.3.1 Zhodnocení makroekonomického rámce Výborem pro rozpočtové prognózy	8
2.3.2 Monitoring prognóz.....	8
3 Fiskální politika a veřejné finance	9
3.1 Očekávané výsledky hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020.....	9
3.2 Predikce hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021	10
3.3 Výhled hospodaření sektoru vládních institucí v letech 2022 a 2023	11
B Výdajový rámec a jeho úprava	13
4 Výdajový rámec na rok 2021 až 2023	13
5 Úprava výdajových rámců na roky 2021 až 2023	14
5.1 Soulad návrhu střednědobého výhledu na léta 2022 a 2023 s výdajovým rámcem	16
C Vývoj základních ukazatelů střednědobého výhledu v letech 2022 – 2023	17
6 Základní ukazatele státního rozpočtu ve střednědobém výhledu.....	17
6.1 Východiska zpracování střednědobého výhledu	17
6.2 Predikce příjmů.....	17
6.2.1 Daňové příjmy státního rozpočtu	17
6.2.2 Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	20
6.2.3 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery	21
6.3 Predikce výdajů.....	22
6.3.1 Mandatorní výdaje státního rozpočtu	22
6.3.2 Mandatorní sociální výdaje.....	24
6.3.3 Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci.....	26
6.3.4 Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU	27
6.3.5 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace.....	28

6.3.6	Výdaje na podporu exportu	28
6.4	Předpokládaný způsob financování deficitu	28
7	Základní ukazatele státních fondů ve střednědobém výhledu	29
7.1	Státní fond dopravní infrastruktury	29
7.2	Státní zemědělský intervenční fond	29
7.3	Státní fond kinematografie	30
7.4	Státní fond kultury České republiky	30
7.5	Státní fond podpory investic	30
7.6	Státní fond životního prostředí České republiky	31
7.7	Úhrnná bilance státních fondů	31
D	Další vybrané údaje střednědobého výhledu na léta 2022 a 2023	33
8	Výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie v letech 2022 – 2023	33
9	Výdaje na finanční mechanismy EHP/Norska 2022 – 2023	36
10	Výdaje na programy, u nichž výši účasti státního rozpočtu na jejich financování schválila vláda	37
11	Přehled závazků fyzických a právnických osob, za které se zaručily jménem státu jeho organizační složky	38
12	Vývoj státního dluhu, příjmů a výdajů kapitoly Státní dluh	39
13	Závazky státu vyplývající z víceletých významných veřejných zakázek a z koncesních smluv	41
E	Tabulková část	42

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Predikce základních makroekonomických indikátorů	2
Tabulka č. 2 Ověření makroekonomického rámce nezávislými prognózami.....	8
Tabulka č. 3 Saldo a dluh sektoru vládních institucí	9
Tabulka č. 4 Srovnání makroekonomických predikcí.....	15
Tabulka č. 5 Souhrn změn výdajových rámců na roky 2021 až 2023 (<i>v mld. Kč</i>)	15
Tabulka č. 6 Celkové příjmy, celkové výdaje a saldo státního rozpočtu v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>)	17
Tabulka č. 7 Vývoj příjmů státního rozpočtu v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>)	17
Tabulka č. 8 Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR v letech 2014 – 2023 (<i>v %</i>).....	18
Tabulka č. 9 Vývoj daňových příjmů v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>)	18
Tabulka č. 10 Příjmy z pojistného v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>)	20
Tabulka č. 11 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery v letech 2016 – 2023 (<i>v mil. Kč</i>)	21
Tabulka č. 12 Vývoj celkových výdajů v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>).....	22
Tabulka č. 13 Podíl mandatorních výdajů celkem a quai MV na celkových výdajích SR v letech 2010-2023 (<i>v mld. Kč</i>) .	23
Tabulka č. 14 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi mandatorních výdajů na HDP a příjmech státního rozpočtu (<i>v mld. Kč</i>).....	23
Tabulka č. 15 Přehled výhledu sociálních mandatorních výdajů podle jednotlivých výdajových segmentů v letech 2016 – 2023 (<i>v mil. Kč</i>)	25
Tabulka č. 16 Vývoj objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, počtu míst a průměrných platů v OSS a PO v letech 2016 – 2023	27
Tabulka č. 17 Odvody vlastních zdrojů EU v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>).....	27
Tabulka č. 18 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace v letech 2016 – 2023 (<i>v mld. Kč</i>).....	28
Tabulka č. 19 Výdaje na podporu exportu v letech 2016 – 2023 (<i>v mil. Kč</i>)	28
Tabulka č. 20 Státní fond dopravní infrastruktury v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>)	29
Tabulka č. 21 Státní zemědělský intervenční fond v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>)	30
Tabulka č. 22 Státní fond kinematografie v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>).....	30
Tabulka č. 23 Státní fond kultury ČR v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>).....	30
Tabulka č. 24 Státní fond podpory investic v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>).....	31
Tabulka č. 25 Státní fond životního prostředí ČR v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>).....	31
Tabulka č. 26 Úhrnná bilance státních fondů v letech 2021 – 2023 (<i>v Kč</i>)	32
Tabulka č. 27 Odhad skutečných výdajů státního rozpočtu na předfinancování politik EU v letech 2022 – 2023 (<i>v mil. Kč</i>).....	35
Tabulka č. 28 Výdaje na programy v letech 2021 – 2023 (<i>v mil. Kč</i>).....	37
Tabulka č. 29 Vývoj státního dluhu a jeho podíl na HDP v letech 2006 – 2023	39
Tabulka č. 30 Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Státní dluh v letech 2016 – 2023 (<i>v mil. Kč</i>)	40

Seznam grafů

Graf č. 1 Reálný hrubý domácí produkt eurozóny (růst proti předchozímu roku v %)	3
Graf č. 2 Cena ropy Brent (USD/barel)	4
Graf č. 3 Měnový kurz CZK/EUR (průměr roku)	5
Graf č. 4 Reálný hrubý domácí produkt (růst proti předchozímu roku v %)	5
Graf č. 5 Spotřebitelské ceny (průměrná míra inflace v %)	6
Graf č. 6 Zaměstnanosti (růst proti předchozímu roku v %)	7
Graf č. 7 Míra nezaměstnanosti (v % pracovní síly)	7
Graf č. 8 Objem mezd a platů (domácí koncept, růst proti předchozímu roku v %)	7
Graf č. 9 Saldo běžného účtu platební bilance (v % HDP)	8
Graf č. 10 Saldo veřejných institucí (v % HDP)	11
Graf č. 11 Vývoj základních ukazatelů státního rozpočtu v letech 2010 – 2023 (v mld. Kč)	22
Graf č. 12 Vývoj podílu mandatorních výdajů a quasi mandatorních výdajů na celkových výdajích 2010-2023 (v %)	23
Graf č. 13 Vývoj státního dluhu a jeho střednědobý výhled v letech 2006 - 2023	40

Úvod

Zákon o rozpočtových pravidlech ukládá vládě předložit Poslanecké sněmovně na vědomí střednědobý výhled.

Střednědobý výhled se zpracovává zároveň s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok a jeho obsah tvoří příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů

na dvouleté období následující po roce, na který je sestavován a zpracováván návrh státního rozpočtu. Výhled poskytuje přehled o klíčových aspektech budoucího vývoje ve fiskální oblasti.

A Makroekonomický rámec na léta 2022 – 2023

1 Shrnutí makroekonomického rámce na léta 2022 – 2023

Makroekonomický rámec výhledu státního rozpočtu byl dne 21. září 2020, v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, posouzen Výborem pro rozpočtové prognózy. Výbor vyhodnotil makroekonomickou prognózu jako **realistickou**. Makroekonomický rámec byl rovněž porovnán s prognózami ostatních institucí zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. Ve většině případů scénář makroekonomického rámce nevybočuje z intervalu sledovaných prognóz.

Součástí rámce je **nastavení fiskální politiky**, kterou lze charakterizovat zpočátku jako expanzivní v reakci na očekávané křehké ekonomické oživení, následně pak jako restriktivní v důsledku postupného návratu ke střednědobému rozpočtovému cíli. Výdajové rámce odvozené v tomto roce pro období let 2021 až 2023 navíc berou do úvahy aktuální makro-ekonomickou situaci ve smyslu zákona č. 288/2020 Sb. Tím by fiskální politika neměla bránit ekonomickému oživení a zatěžovat ho nadměrnou restrikcí. Rovněž **měnové podmínky** by na ekonomiku díky úrokové složce měly působit stimulačně, jelikož kurzová složka by měla být prakticky neutrální.

Česká ekonomika je zcela zásadním způsobem ovlivněna pandemií nového typu koronaviru. Přijatá protiepidemická opatření způsobila v 1. pololetí 2020 **mimořádně hlubokou recesi**. K poklesu došlo ve všech složkách užití s výjimkou spotřeby sektoru vládních institucí.

V makroekonomickém rámci pracujeme se scénářem, že již nebudou přijímána další významná restriktivní opatření v souvislosti s epidemiologickou situací. Ekonomická aktivita by se měla pozvolna ožивovat, a šok do agregátní poptávky i nabídky by tak měl být pouze dočasný a jednorázový.

Trh práce je ovlivněn přijatými opatřeními hospodářské politiky, zejména programy Antivirus. Očekáváme, že z hlediska časové souslednosti na něj naváže obecnější mechanismus pro podporu v částečné zaměstnanosti, tzv. *kurzarbeit*. Pokles zaměstnanosti i růst nezaměstnanosti by proto měl být nadále tlumen. Růst výdělků je však odhadován jako velmi slabý.

Dynamika **spotřebitelských cen** se pohybuje nad horní hranicí tolerančního pásma inflačního cíle České národní banky. Vysoká jádrová inflace je zřejmě odrazem nedávných omezení na nabídkové straně ekonomiky.

V **makroekonomickém rámci** rozpočtového výhledu je očekáván postupný nárůst hospodářského výkonu. Průměrná míra inflace by se od roku 2021 měla pohybovat v blízkosti inflačního cíle. Vývoj na trhu práce by měl se zpožděním následovat dynamiku hrubého domácího produktu. Běžný účet platební bilance by měl vykazovat mírný přebytek.

Tabulka č. 1 Predikce základních makroekonomických indikátorů

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 predikce	2021 predikce	2022 výhled	2023 výhled
Nominální hrubý domácí produkt	mld. Kč, b.c.	4 346	4 625	4 797	5 111	5 409	5 749	5 561	5 860	6 105	6 360
	růst v %, b.c.	4,9	6,4	3,7	6,5	5,8	6,3	-3,3	5,4	4,2	4,2
Reálný hrubý domácí produkt	růst v %, s.c.	2,3	5,4	2,5	5,2	3,2	2,3	-6,6	3,9	2,2	2,1
Spotřeba domácností	růst v %, s.c.	1,4	3,9	3,8	4,0	3,5	3,1	-5,0	2,2	1,9	2,4
Spotřeba vládních institucí	růst v %, s.c.	1,0	1,8	2,5	1,8	3,8	2,3	3,8	2,9	2,0	2,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	růst v %, s.c.	3,3	9,7	-3,0	4,9	10,0	2,2	-7,5	3,0	3,3	3,6
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	p.b., s.c.	-0,4	-0,2	1,4	1,2	-1,2	0,0	-1,7	0,9	0,0	-0,4
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	p.b., s.c.	1,0	0,9	-0,3	0,5	-0,5	-0,2	-1,3	0,6	0,0	0,0
Deflátor HDP	růst v %	2,6	1,0	1,1	1,3	2,6	3,9	3,6	1,4	1,9	2,0
Průměrná míra inflace	%	0,4	0,3	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	1,9	2,0	2,0
Zaměstnanost (VŠPS)	růst v %	0,8	1,4	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,2	-0,7	0,1	0,1
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	průměr v %	6,1	5,1	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	3,4	3,3	3,2
Objem mezd a platů (dom. koncept)	růst v %, b.c.	3,9	5,0	5,7	9,2	9,6	6,6	-1,9	0,8	2,7	3,3
Saldo běžného účtu	% HDP	0,2	0,4	1,8	1,5	0,4	-0,3	0,3	0,4	0,4	0,0
Předpoklady:											
Měnový kurz CZK/EUR		27,5	27,3	27,0	26,3	25,6	25,7	26,3	25,8	25,3	24,7
Dlouhodobé úrokové sazby	% p.a.	1,6	0,6	0,4	1,0	2,0	1,5	1,1	0,9	1,4	2,0
Ropa Brent	USD/barel	99	52	44	54	71	64	42	48	50	51
HDP eurozóny	růst v %, s.c.	1,4	1,9	1,8	2,8	1,8	1,3	-9,0	5,4	2,8	1,8

Zdroj: MF ČR: Makroekonomická predikce ČR (září 2020).

2 Makroekonomický rámec

Makroekonomický rámec střednědobého výhledu státního rozpočtu na roky 2022 a 2023 vychází z Makroekonomické predikce Ministerstva financí ze září 2020. Navazuje na makroekonomický rámec státního rozpočtu na rok 2021 (část D. rozpočtové dokumentace).

Pandemie koronaviru, přijatá protiepidemická opatření a jejich doprovodné efekty způsobily hluboký propad české a světové ekonomiky. Po dosažení vrcholu hospodářského cyklu v roce 2019 se tak česká ekonomika propadla do hluboce záporné mezery výstupu. Ta by se však díky hospodářskému oživení měla uzavírat a již v roce 2022 by se ekonomika měla nacházet v blízkosti rovnovážného stavu. Budoucí vývoj je však zatížen řadou **rizik**, která v úhrnu vnímáme jako **výrazně negativní**.

Za nejvýznamnější riziko pokládáme **další průběh pandemie nového typu koronaviru**. V některých státech, včetně ČR, se v současné době rychle zvyšuje počet nových potvrzených případů nákazy. Na druhou stranu oproti jaru roste význam systémů tzv. chytré karantény, včetně schopnosti rychle podchytit vyšší počty nakažených na lokálních úrovních.

Spojené království vystoupilo 31. ledna 2020 z **Evropské unie** s uzavřenou dohodou. Během přechodného období, které potrvá do konce letošního roku, by se obě stra-

ny měly dohodnout na podobě budoucích vztahů, mj. v oblasti mezinárodního obchodu. Vzhledem k ratifikačnímu procesu v jednotlivých státech je přitom nezbytné uzavřít jednání podstatně dříve. Makroekonomický rámec je založen na předpokladu, že nové vztahy v maximální možné míře zachovají volný pohyb zboží a služeb. Riziko, že ke konci roku dojde k tzv. „tvrdému brexitu“, respektive ke vzniku tarifních i netarifních bariér v zahraničním obchodu, však považujeme za výrazné.

Negativní faktor představuje také **napětí v obchodních vztazích** mezi Spojenými státy americkými a Čínou, potažmo EU. Pandemie koronaviru sice otázku obchodních vztahů upozadila, opětovnou eskalaci sporů ale není možné vyloučit (např. v rámci snahy „ochránit“ americký průmysl před zahraniční konkurencí, a pomoci tak ekonomice překonat dopady pandemie koronaviru).

Mezi **vnitřní rizika** patří míra pružnosti trhu práce při absorbování důsledků nevyhnutelných cyklických i strukturálních změn při útlumu či naopak expanzi některých odvětví, vývoj v automobilovém průmyslu (též s ohledem na změny v globálních produkčních řetězcích) a na trhu nemovitostí.

2.1 Předpoklady budoucího vývoje

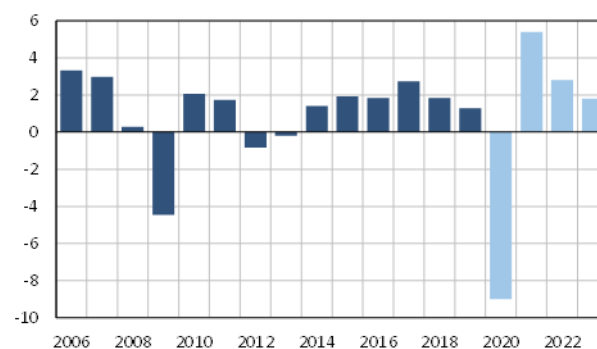
2.1.1 Vnější prostředí

Světová ekonomika rostla mezi lety 2012–2019 poměrně stabilním tempem v intervalu přibližně 3–4 %. Globální ekonomický šok v podobě pandemie koronaviru a souvisejících opatření ale vedl k citelnému snížení hospodářského výkonu. Navzdory poměrně razantnímu uvolnění měnové i fiskální politiky v řadě zemí bude trajektorie návratu k ekonomické úrovni roku 2019 pravděpodobně jen pozvolná.

Snížené spotřební výdaje domácností se v letošním roce citelně projeví na klesající dynamice ekonomiky **Spojených států amerických**. Pozitivním signálem je relativně rychlé oživení na trhu práce, který je oproti zemím EU podstatně flexibilnější. Mírný optimismus signalizují i indexy nákupních manažerů v průmyslu a ve službách. Na druhou stranu zůstávají Spojené státy epidemiologicky nejpostiženější ekonomickou mocností. Významnými riziky jsou budoucí uspořádání obchodních vztahů (především s Čínou) a letošní prezidentské volby. Investiční aktivita firem tak v letošním roce zůstane patrně silně utlumená. Federální rezervní systém postupně snížil svoji primární úrokovou sazbu až do cílového pásma 0,00–0,25 % a spustil rozsáhlé programy nákupu aktiv. Eko-

nomika USA by v letošním roce mohla klesnout o 4,7 %, v příštím roce pak vzrůst o 4,1 %.

Graf č. 1 Reálný hrubý domácí produkt eurozóny (růst proti předchozímu roku v %)



Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Zpomalení světového obchodu a zvýšené hospodářské nejistoty se v letech 2018–2019 projevily zřetelným zpomalením hospodářského růstu **eurozóny**. V letošním roce pak v důsledku pandemie koronaviru došlo k hlubokému propadu ekonomické aktivity. Restriktivní opatření v podobě omezování provozu podniků, vymezení

rizikových zón či uzavírání hranic jsou obnovována, a budoucí ekonomický vývoj je zatížen mimořádnou nejistotou. Evropská centrální banka drží již od března 2016 hlavní refinanční sazbu na 0,00 %. V letošním roce dále zavedla dodatečné refinanční operace a navýšila objem čistých nákupů aktiv. Ve střednědobém horizontu nejspíše dojde ke strukturálním změnám při útlumu či naopak expanzi některých odvětví. Též lze očekávat změny v globálních produkčních řetězcích.

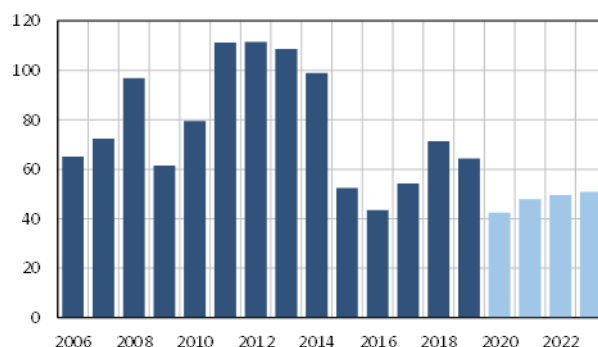
Přestože nákaza koronavirem zasáhla evropské země téměř synchronně, hospodářské následky i přijatá opat-

ření se značně liší. Mezi ekonomicky nejpostiženější státy patří **Španělsko, Francie a Itálie**, jež se navíc potýkají s dlouhodobými strukturálními problémy. Výrazné fiskální stimuly napříč eurozónou se zaměřují převážně na podporu zaměstnanosti a likvidity firem. Vysoká zadluženost veřejných financí se vlivem expanzivní fiskální politiky a očekávaného slabého tempa ekonomického oživení dále prohloubí. Ekonomika eurozóny by v roce 2020 mohla klesnout o 9,0 % a v roce následujícím vzrůst o 5,4 %.

2.1.2 Cena ropy

Těžební limity stanovené a dodržované Organizací zemí vyvážejících ropu a s ní spolupracujícími státy (zejména Ruskem) přispívaly k tomu, že se cena ropy Brent v roce 2019 držela převážně nad hranicí 60 USD/barel. Opačným směrem působila rostoucí těžba ve Spojených státech amerických. V 1. pololetí 2020 došlo k razantnímu poklesu poptávky, který byl spojený s propadem globální ekonomické aktivity. Na straně nabídky došlo nejprve ke krátkodobému ukončení těžebních limitů, nicméně v reakci na recesi se Organizace zemí vyvážejících ropu a některé další státy dohodly na razantním omezení produkce (zpočátku přibližně v rozsahu desetiny světové těžby ropy). Toto omezení má být sice postupně uvolňováno, mělo by ale trvat až do dubna 2022. Na termínovém trhu panuje situace, kdy se cena ropy s prodlužujícím se kontraktem pozvolna zvyšuje.

Graf č. 2 Cena ropy Brent (USD/barel)



Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Předpokládáme, že za celý rok 2020 dosáhne cena ropy Brent v průměru 42 USD/barel, čímž se meziročně sníží o 34 %. V souladu s rostoucí křivkou cen kontraktů futures počítáme s postupným vzestupem ceny ropy na 51 USD/barel v roce 2023.

Budoucí vývoj je zatížen velkým množstvím nejistot a pro prezentovaný scénář lze formulovat rizika oběma směry. Ve směru poklesu ceny by mohlo působit zhoršení pandemie nového typu koronaviru, a s tím spojené oddálení zotavování světové ekonomiky. Naopak k růstu ceny by mohlo přispět další omezení těžby ropy.

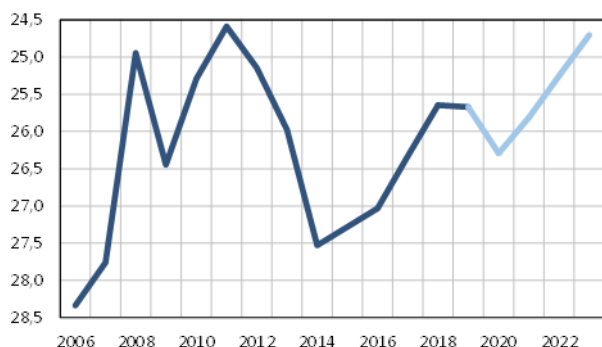
2.1.3 Měnová politika a měnové kurzy

V únoru 2020 přistoupila Česká národní banka ke zvýšení dvoutýdenní repo sazby o 0,25 p. b. na 2,25 %, a to s ohledem na předpokládaný vývoj inflace. Propad ekonomické aktivity v ČR i v zahraničí však vedl centrální banku k razantnímu snížení primární úrokové sazby – během dvou měsíců o 2,0 p. b. na 0,25 %.

Vzhledem k předpokládanému vývoji krátkodobých úrokových sazeb a inflace budou reálné úrokové sazby i nadále působit uvolněně. Kurzová složka by v dalších obdobích měla být prakticky neutrální. Měnové podmínky by tak na ekonomiku v uzavírající se záporné produkční mezeře měly působit stimulačně.

Měnový kurz koruny vůči euru během prvních osmi měsíců roku 2020 v průměru dosahoval 26,3 CZK/EUR, ovšem s výraznými výkyvy. Přestože v meziročním srovnání byla koruna po větší část letošního roku slabší, do budoucna v celém horizontu makroekonomického rámce předpokládáme její pozvolné posilování. V průměru by se koruna měla letos obchodovat za 26,3 CZK/EUR, koncem roku 2023 by se kurz měl pohybovat již kolem 24,5 CZK/EUR. Tento vývoj by měl být podpořen nejen pokračující konvergencí české ekonomiky k hospodářské úrovni eurozóny, ale i kladným úrokovým diferencialem vůči eurozóně.

Graf č. 3 Měnový kurz CZK/EUR (průměr roku)



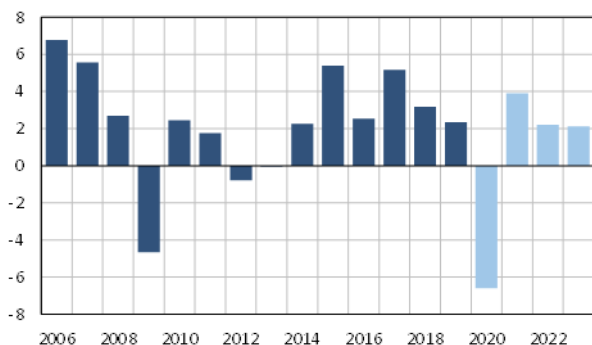
Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2 Makroekonomický vývoj v České republice

2.2.1 Ekonomický výkon

Vlivem pandemie koronaviru a protiepidemických opatření se ekonomická aktivita v 1. polovině letošního roku výrazně snížila. Na straně domácí poptávky k tomu s výjimkou spotřeby sektoru vládních institucí přispěly všechny výdajové složky. Hluboce negativně působilo vůči dynamice HDP i saldo zahraničního obchodu. Na snížení vývozu mělo vliv omezení výroby, narušení dodavatelských řetězců a pokles poptávky ze strany hlavních obchodních partnerů. Zároveň však kvůli vysoké dovozní náročnosti exportu a investic klesl dovoz.

Graf č. 4 Reálný hrubý domácí produkt (růst proti předchozímu roku v %)



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

V makroekonomickém rámci pracujeme se scénářem, že již nebudou přijímána další významná restriktivní opatření v souvislosti s epidemiologickou situací. Ekonomická aktivita by od poloviny letošního roku měla pozvolna oživovat, a šok do agregátní poptávky i nabídky by tak měl být pouze dočasný a jednorázový. Celkově pro rok 2020 počítáme s propadem **hrubého domácího produktu** o 6,6 %, v roce 2021 by ekonomika mohla vzrůst o 3,9 %. V dalších letech by hospodářský růst mohl mírně přesahovat 2 %.

Spotřeba domácností bude v roce 2020 negativně ovlivněna poklesem reálného disponibilního důchodu, a to

navzdory tomu, že se v jeho dynamice pozitivně promítla řada stabilizačních opatření. Důsledky nouzového stavu se dotkly zejména výdajů na služby. Při očekávaném meziročním růstu míry úspor z nabídkových a obezřetnostních důvodů by reálné výdaje domácností na konečnou spotřebu měly klesnout o 5,0 %. V roce 2021 by se s ohledem na faktickou stagnaci reálného disponibilního důchodu a pokles míry úspor mohla spotřeba zvýšit o 2,2 %. V dalších letech by při postupné akceleraci růstu výdělků měla spotřeba v průměru růst obdobným tempem jako v roce 2021.

Očekáváme, že **spotřeba sektoru vládních institucí** letos vzroste o 3,8 % a v roce 2021 o 2,9 %. Mezi hlavní faktory bude patřit růst mezispotřeby, naturálních sociálních dávek a rovněž zaměstnanosti ve veřejném sektoru. V dalších letech by výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu měly růst o 2 % ročně. V nominálním vyjádření by dynamika měla zpomalit z 8,1 % v roce 2020 na 3,7 % v roce 2023.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by se měla v tomto roce pod tíhou globální recese a silného nárůstu nejistoty propadnout o 7,5 %. Měnové podmínky by naopak na dynamiku investiční aktivity měly působit pozitivně. V roce 2021 by se k uvedenému faktoru měl přidat obnovený hospodářský růst v zahraničí, díky němuž by soukromé investice měly opět vzrůst. Očekávané oživení investic v roce 2021 je však zatíženo značnými vnějšími riziky. V případě investic sektoru vládních institucí počítáme s vysokým růstem investičních výdajů financovaných z fondů EU. Kromě nových nástrojů EU a překryvů dvou víceletých finančních rámců bude jejich dynamika podpořena také nákupem vojenských vrtulníků z USA (v hodnotě 17,5 mld. Kč včetně DPH) v roce 2023. Ten se ale zároveň plně promítne v dovozu zboží.

Vlivem citelného propadu HDP obchodních partnerů i poklesu jejich dovozní náročnosti, stejně jako zhoršení

exportní výkonnosti, se **vývoz zboží a služeb** v 1. polovině letošního roku snížil o více než 12 %. I přes očekávané oživování exportních trhů v druhé polovině roku vývoz za celý rok 2020 patrně klesne o 11,9 %. V roce 2021 by se pak zejména díky hospodářskému růstu v zahraničí měl zvýšit o 7,3 %. Růst exportní výkonnosti (tedy konkurenceschopnosti českých firem na zahraničních trzích) bude brzdit předpokládané pozvolné posilování kurzu koruny a nejspíše i nárůst nákladů automobilek vlivem přísnějších emisních norem. Dynamika vývozu a dovozně náročné investiční poptávky se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**. Dovoz by tak letos měl klesnout o 10,4 %, v roce 2021 by se mohl zvýšit o 6,5 %. V letech 2022 a 2023 by měla růstová dynamika vývozu i dovozu zvolňovat.

Česká ekonomika se po dosažení vrcholu hospodářského cyklu v roce 2019 propadla do hluboce záporné **mezery výstupu**. Nástup epidemie koronaviru a opatření proti šíření nákazy vedly k tomu, že reálná hrubá přidaná hod-

nota ve 2. čtvrtletí 2020 zaostala za svou potenciální úrovní zhruba o 8 %. Vzhledem k předpovědi hospodářského oživení by se záporná produkční mezera měla uzavírat a již v roce 2022 by se ekonomika měla nacházet v blízkosti rovnovážného stavu.

Růst **nominálního HDP** je dán vývojem reálného ekonomického výkonu a cenové složky HDP. Deflátor HDP by v tomto roce mohl vzrůst o 3,6 % a v příštím o 1,4 %. Změna v jeho dynamice vyplývá ze snížení příspěvku směnných relací a z vývoje deflátoru hrubých domácích výdajů, v jehož rámci ke zpomalení nejvíce přispěje deflátor spotřeby domácností (odrážející vývoj spotřebitelských cen, viz níže) a deflátor spotřeby sektoru vládních institucí. Na očekávaný vývoj cen vývozu i dovozu bude mít v roce 2020 vliv zejména silný propad ceny ropy, v roce 2021 potom obnovené posilování měnového kurzu. V letech 2022 a 2023 by se při mírném zlepšování směnných relací o 0,3 % měl růst deflátoru HDP pohybovat poblíž 2 %.

2.2.2 Spotřebitelské ceny

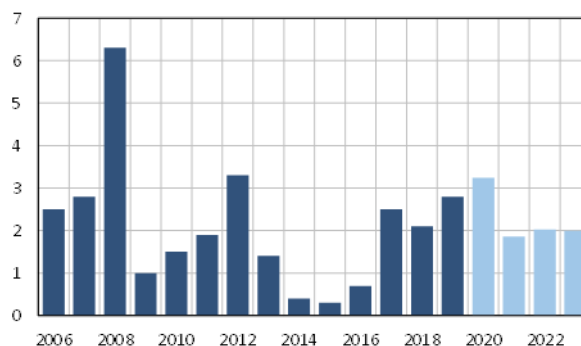
V 1. pololetí 2020 se ve vývoji **spotřebitelských cen** promítly narůstající ceny potravin, stejně jako regulované ceny (především elektřiny). Silně proinflačně by po celý rok 2020 měla působit pokračující výrazná dynamika jednotkových nákladů práce, ve vyšší inflaci se odrazí i oslabení měnového kurzu české koruny k oběma hlavním světovým měnám a omezení agregátní nabídky způsobené opatřeními k zamezení šíření nového typu koronaviru. Několik úprav nepřímých daní, ke kterým v roce 2020 došlo (zvýšení spotřební daně na lihoviny a tabák, snížení daně z přidané hodnoty u celé řady statků), by v souhrnu mělo mít na inflaci neutrální vliv. Cena ropy by měla mít značný protiinflační efekt, stejným směrem zapůsobí i snižující se spotřeba domácností a záporná produkční mezera.

V roce 2021 by mělo dojít k patrné dezinflaci. Pravděpodobně totiž budou chybět podstatnější proinflační faktory. Obnovený růst spotřeby domácností by při přetrvávající záporné produkční mezeře neměl mít výraznější inflační účinky. Na zpomalení inflace by měl značně tlačit pokles jednotkových nákladů práce. Inflaci by mělo mírně tlumit i posilování české koruny k oběma hlavním světovým měnám. Růst regulova-

ných cen by měl dále zpomalit. Predikce počítá s dalším zvyšováním spotřební daně z tabáku v letech 2021 až 2023, které by ovšem mělo inflaci podpořit jen velmi mírně.

Průměrná míra inflace by měla v roce 2020 zrychlit na 3,2 % a v roce 2021 naopak citelně zpomalit na 1,9 %. V letech 2022 a 2023 by se míra inflace mohla pohybovat na 2% inflačním cíli České národní banky.

Graf č. 5 Spotřebitelské ceny (průměrná míra inflace v %)

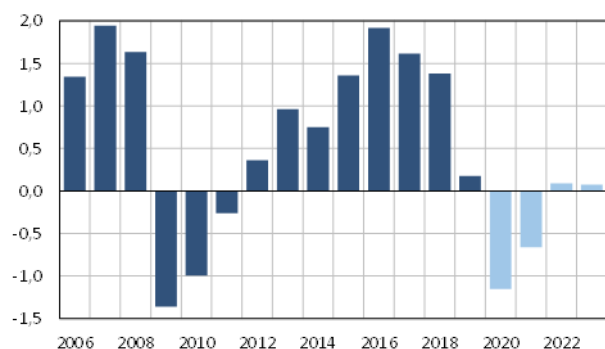


Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2.3 Trh práce

V předchozích letech byla situace na trhu práce značně napjatá a nedostatek disponibilní pracovní síly začal být významnou brzdou ekonomického růstu. V tomto roce bude dominantním faktorem negativní ekonomický vývoj, který se však zatím na agregátní úrovni s ohledem na zpožděnou reakci trhu práce a řadu vládních opatření (např. programy Antivirus) plně neprojevil.

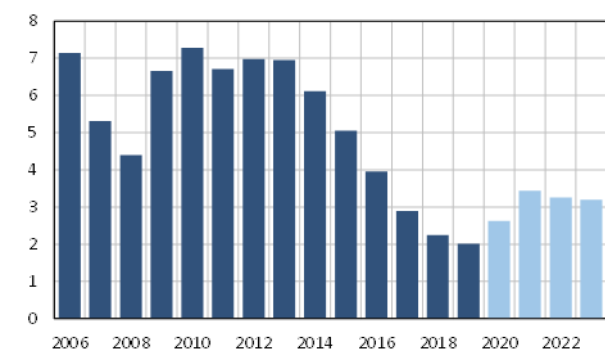
Graf č. 6 Zaměstnanosti (růst proti předchozímu roku v %)



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Výrazný hospodářský pokles by měl vést ke snížení zaměstnanosti nejen v roce 2020, ale i v roce příštím. Důvodem jsou vládní opatření, jež sice na jednu stranu brání skokovému nárůstu nezaměstnanosti, na druhou stranu ale prodlužují dobu přizpůsobení trhu práce ekonomickému šoku. Životaschopnost některých podniků se zřejmě bude i přes finanční podporu postupně zhoršovat, což oslabí poptávku po práci. Z pohledu nabídky práce zatím příznivě působí zvyšování statutárního věku odchodu do důchodu a vysoký podíl věkových skupin s přirozeně vysokou mírou participace. Očekáváme, že v letošním roce **zaměstnanost** klesne o 1,2 %, v roce 2021 by se mohla dále snížit o 0,7 %. V letech 2022–23 by se již zaměstnanost při pokračujícím ekonomickém růstu mohla nepatrně zvyšovat.

Graf č. 7 Míra nezaměstnanosti (v % pracovní síly)



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2.4 Vztahy k zahraničí

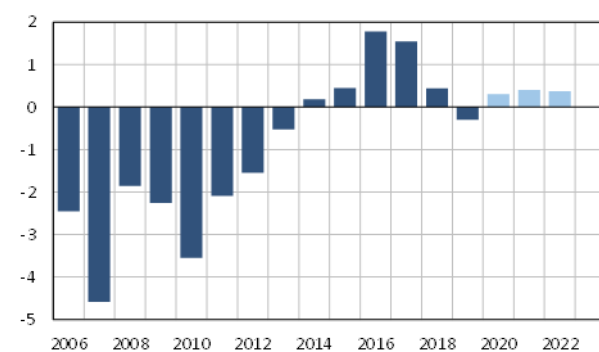
Běžný účet platební bilance se od roku 2018 pohybuje v blízkosti vyrovnaného stavu. V ročním klouzavém úhrnu pak v 1. pololetí 2020 vykázal nulovou hodnotu.

Dominantní kladnou položkou je dlouhodobě **bilance obchodu se zbožím**. Její přebytek se však ze 4,1 % HDP v roce 2019 snížil na 3,3 % HDP v 1. pololetí 2020. Zhoršení obchodní bilance bylo způsobeno zejména propadem zahraniční poptávky vlivem pandemie COVID-19, ale i odstávkami výroby a dalšími karanténními opatřeními na zamezení šíření nákazy. To se projevilo i ve vý-

Míra nezaměstnanosti (Výběrové šetření pracovních sil) se v předchozích letech držela na extrémně nízkých hodnotách v historickém i mezinárodním kontextu. Propad ekonomického výkonu povede s určitým odstupem k jejímu nárůstu, výraznější zvyšování však bude kromě vládních opatření tlumeno stále ještě vysokým počtem volných pracovních míst. Stejně tak se zatím znatelně nemění ani počet zaměstnaných cizinců, kteří by při zhoršení ekonomického vývoje mohli být propouštěni přednostně. Míra nezaměstnanosti by v roce 2020 mohla vzrůst na 2,6 %, v příštím roce pak dále na 3,4 %. Po zbytek horizontu makroekonomického rámce by mohla nepatrně klesat, neočekává se ale její snížení pod 3% hranici.

Zatímco na počátku letošního roku se v dynamice **objemu mezd a platů** pozitivně projevil nedostatek zaměstnanců a zvýšení minimální a zaručené mzdy, v dalším průběhu roku by měl být vývoj ovlivněn snižující se poptávkou po práci. Mezi odvětvími panují enormní rozdíly, snížení mezd je patrné hlavně v průmyslu a nejvíce zasažených odvětvích služeb (ubytování, stravování, pohostinství). Naopak výdělky rostou v činnostech s dominantní rolí sektoru vládních institucí. Předpokládáme, že letos poprvé od roku 2009 objem mezd a platů klesne (o 1,9 %). V příštím roce by mohlo dojít k obnovení růstu a jeho následné akceleraci v dalších dvou letech. Podíl náhrad zaměstnancům na HDP by se přitom měl postupně snižovat až na 42,5 % na konci výhledu.

Graf č. 8 Objem mezd a platů (domácí koncept, růst proti předchozímu roku v %)



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

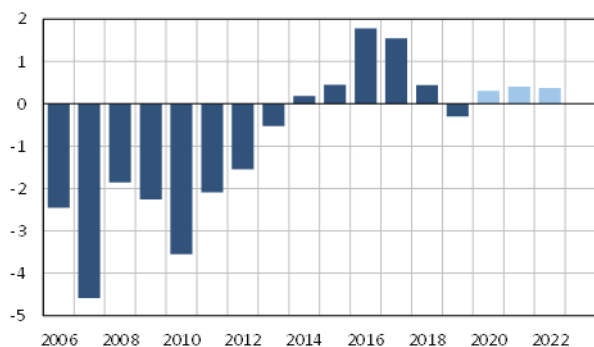
razně negativním příspěvkem salda obchodní bilance k růstu reálného HDP zejména ve 2. čtvrtletí 2020.

Přebytek **bilance služeb** zůstal stabilní ve výši 1,8 % HDP. Snížení přebytku bilance cestovního ruchu bylo vykompenzováno zlepšením některých ostatních položek.

K podstatnému zlepšení došlo u dlouhodobě záporné bilance **prvotních důchodů**. Deficit se proti roku 2019 snížil o 1,3 p. b. na -4,3 % HDP. Výrazně poklesl odliv investičních výnosů z přímých investic v ČR (v podobě dividend či reinvestovaného zisku) daný snížením ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví.

Bilance **druhotných důchodů** se nepatrně zhoršila o 0,1 p. b. na -0,7 % HDP, a to v převážné míře v oblasti čistých příjmů z rozpočtu EU vykazovaných v rámci druhotných důchodů.

Graf č. 9 Saldo běžného účtu platební bilance (v % HDP)



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

V rámci bilance zboží je možné očekávat, že propad vývozu vlivem velmi slabé zahraniční poptávky bude větší

než snížení dovozů z důvodu poklesu domácí poptávky, zejména investic.

U bilance služeb lze v oblasti cestovního ruchu předpokládat, že pokles příjezdu zahraničních turistů (tedy vývozu služeb) bude mít větší důsledky než nižší výjezdy Čechů do zahraničí. Vliv koronaviru na ostatní složky bilance služeb nelze jednoznačně specifikovat.

Nejvýznamnějším faktorem by však díky nižší ziskovosti firem pod zahraniční kontrolou mělo být zmenšení deficitu bilance prvotních důchodů. Doporučení ČNB týkající se pozdržení výplaty dividend finančních institucí v ČR z omezitelných důvodů by bilanci nemělo ovlivnit, protože se nevyplacené zisky z položky vyplacených dividend přesunou do položky reinvestovaných zisků.

Ve výsledku by tak saldo běžného účtu platební bilance mohlo **v roce 2020** dosáhnout přebytku ve výši cca 0,3 % HDP. Velmi mírný přebytek je možné očekávat i v letech následujících.

2.3 Nezávislé ověření makroekonomického rámce

2.3.1 Zhodnocení makroekonomického rámce Výborem pro rozpočtové prognózy

Výbor pro rozpočtové prognózy, v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, posoudil 21. září 2020 Makroekonomickou predikci České republiky Ministerstva fi-

nancí ze září 2020, z níž vychází tento makroekonomický rámec, z hlediska pravděpodobnosti jejího naplnění a vhodnosti použití v rozpočtovém procesu. Výbor vyhodnotil makroekonomickou prognózu jako **realistickou**.

2.3.2 Monitoring prognóz

Ministerstvo financí monitoruje makroekonomické prognózy ostatních institucí zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. Z veřejně přístupných datových zdrojů jsou průběžně sledovány prognózy 13 institucí, z čehož 8 institucí je tuzemských (Česká národní banka, Ministerstvo práce a sociálních věcí, domácí banky a investiční společnosti), ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Mezinárodní měnový fond aj.).

Scénář makroekonomického rámce se u HDP, inflace a salda běžného účtu od průměru odhadů sledovaných institucí liší jen málo a pohybuje v rámci intervalu jejich prognóz. Jedinou výjimkou je průměrná mzda, kde je predikce MF ČR na základě dat za 2. čtvrtletí 2020 výrazně pesimističtější.

Současné je třeba zdůraznit, že variační rozpětí i směrodatná odchylka souboru monitorovaných prognóz dosahují neobvykle vysokých hodnot, což odráží výrazný prvek nejistoty v prognózách budoucího vývoje.

Tabulka č. 2 Ověření makroekonomického rámce nezávislými prognózami

	HDP (růst v %)		Míra inflace (v %)		Prům. mzda (růst v %)		Běžný účet (v % HDP)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
České instituce	-7,1	4,8	3,1	2,0	3,6	3,5	-1,2	0,3
Zahraniční instituce	-8,1	5,6	2,7	2,0	.	.	-1,0	-0,6
Průměr celého souboru	-7,5	5,1	2,9	2,0	3,6	3,5	-1,1	-0,1
minimum	-10,3	3,5	2,1	1,7	3,0	2,0	-2,5	-1,3
maximum	-5,0	7,9	3,4	2,4	4,7	4,8	1,5	2,2
MF ČR	-6,6	3,9	3,2	1,9	1,7	0,9	0,3	0,4

3 Fiskální politika a veřejné finance

V roce 2019 skončilo **hospodaření sektoru vládních institucí** přebytkem ve výši 0,3 % HDP, přičemž strukturální saldo dosáhlo hodnoty -1,1 % HDP. Česká republika tak v zásadě splnila svůj střednědobý rozpočtový cíl, stanovený na -1 % HDP, jelikož dle evropských pravidel je z důvodu nejistot při výpočtu strukturálního salda uvažována vždy tolerance 0,25 procentního bodu. **Zadlužení** veřejných financí pokleslo na 30,2 % HDP.

Fiskální pozice je v roce 2020 výrazně determinována situací související s novým typem koronaviru a opatřeními zavedenými proti jeho šíření. Hospodaření veřejných financí je proto dotčeno nejenom výpadkem příjmů v důsledku působení automatických stabilizátorů, ale i fiskálními stimulačními opatřeními. Vzhledem k očekávané záporné produkční mezeře a pouze postupnému návratu na úroveň ekonomického výkonu před propuknutím pandemie, bude saldo hospodaření veřejných financí velmi pravděpodobně záporné do konce horizontu výhledu. **Nastavení fiskální politiky** by však mělo přejít z expanzivní v letech 2020 a 2021 na restriktivní s kladným fiskálním úsilím.

Důležitým indikátorem pozice ekonomiky v rámci hospodářského cyklu je **produkční mezera**, která vyjadřuje rozdíl mezi skutečnou úrovní ekonomického výkonu a úrovní optimálně využívající disponibilní zdroje (rovnovážnou). Ta současně slouží i k určení charakteru fiskální politiky. Dle výpočtů MF ČR dosáhla produkční mezera svého vrcholu v roce 2019 (3,7 % potenciálního produktu). V letošním roce naopak ekonomický výkon klesne pod svůj potenciál ve výši -3,5 %, tedy meziročně dojde ke změně produkční mezery o 7,2 procentního bodu. V dalších letech by mělo dojít k postupnému uzavření mezery výstupu.

Meziroční rozdíl v produkční mezeře mezi rokem 2020 a 2019, při aplikaci schválené metodiky cyklického očišťování salda sektoru vládních institucí, by za striktního dodržování střednědobého rozpočtového cíle vedl k nutné konsolidaci přesahující 2 % HDP. Z tohoto důvodu byla přijata novela zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, která explicitně nastavila trajektorii strukturálních sald s počáteční hodnotou -4 % HDP. Výchozí

hodnota měla, za tehdy předpokládaných makroekonomických podmínek, umožnit mírnou fiskální expanzi a pomoci ekonomice k oživení. V dalších letech byla stanovena konsolidace alespoň o 0,5 p. b. v souladu s fiskálními pravidly EU. **Zákon č. 288/2020 Sb.**, kterým se stanoví termín předložení návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2021 vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, pak umožnil zohlednit při aktualizaci výdajových rámců mimo rozsah povolených úprav i vliv makroekonomické situace. Tím se pro nadcházející roky dále snižuje strukturální saldo o 0,5 až 0,7 p. b.

Uvedený přístup je opačný od fiskální strategie přijaté po předešlé krizi. Tehdy se přistoupilo prakticky okamžitě ke konsolidaci veřejných financí s cílem co nejrychlejšího ukončení **postupu při nadměrném schodku**. Současná situace je odlišná. V celé EU byla poprvé v historii aktivována pro rok 2020 **všeobecná úniková doložka**, a následně i pro rok 2021. To odráží fakt, že predikovaný hospodářský pokles je citelnější, než byl v letech 2008 a 2009. Počáteční fiskální expanze s následnou pozvolnou konsolidací má za cíl návrat do normálních podmínek bez druhé vyvolané recese a pokles dluhové kvóty skrze vyšší růst nominálního HDP.

Z hlediska nastavení fiskální politiky očekáváme postupný pokles strukturálních deficitů z hodnoty 4,5 % HDP v roce 2021 na 3,7 % HDP v roce 2023. Trajektorie je v souladu s aktuálně platnou legislativou k odvození střednědobých výdajových rámců danou zákony č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, a č. 288/2020 Sb. Bližší specifikace a vyčíslení částek zákony povoleného navýšení rozvádí část B, kapitola 5).

Pro období za horizontem výhledu předpokládáme, že bude dodržena konsolidační strategie o minimálně 0,5 p. b. Výčet opatření, která tuto trajektorii zajistí, však přesahuje minimálně jedno další volební období, což detailnější popis zcela znemožňuje. Konkrétní opatření budou odrážet hospodářsko-politické priority budoucích vlád, jejichž složení však nyní není známo.

Tabulka č. 3 Saldo a dluh sektoru vládních institucí

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
								predikce	predikce	výhled	výhled
Saldo	% HDP	-2,1	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-6,4	-4,9	-4,2	-3,6
Strukturální saldo	% HDP	-0,7	-0,6	1,0	0,6	-0,2	-1,1	-3,1	-4,5	-4,1	-3,7
Dluh	% HDP	41,9	39,7	36,6	34,2	32,1	30,2	39,4	42,7	45,3	47,4

3.1 Očekávané výsledky hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020

V roce 2020 očekáváme deficitní hospodaření sektoru vládních institucí ve výši 6,4 % HDP, který jde na vrub především státního rozpočtu, neboť ten v ČR téměř vý-

lučně zabezpečuje stabilizační a redistribuční funkci veřejných financí. Poprvé od roku 2015 lze očekávat rovněž záporné saldo fondů sociálního zabezpečení

(zdravotních pojišťoven). Naproti tomu u místních vládních institucí predikujeme stále přebytkové hospodaření. Z pohledu strukturálního salda by expanzivní fiskální politika měla vést k saldu -3,1 % HDP.

Příjmová strana je poznamenána značným výpadkem daňových příjmů z titulu hluboké ekonomické recese. Daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení by měly meziročně poklesnout o 3,9 %, přičemž největší propad lze očekávat u výnosu daně z příjmů právnických osob (přes 22 %). Naproti tomu v případě výnosu daně z příjmů fyzických osob očekáváme, i vlivem vládních opatření stabilizujících zaměstnanost, nepatrný meziroční růst. Stejně makroekonomické faktory spolu s navýšením plateb státu za státního pojištěnce ve výši přes 26 mld. Kč a prominutím minimálních záloh na sociální a zdravotní pojištění pro osoby samostatně výdělečně činné (14,4 mld. Kč), stejně jako pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti placeného zaměstnavatelem v rámci programu „Antivirus C“ (13,5 mld. Kč), jsou určující pro meziroční pokles výnosů příspěvků na sociální zabezpečení o 1,2 %.

V návaznosti na odhadovaný vývoj nominální spotřeby domácností a relevantní části výdajů vládních institucí očekáváme meziroční pokles výnosu daně z přidané hodnoty o 3,1 %. Příjem je dále tlumen nižšími sazbami daně u pravidelné hromadné dopravy od února 2019, na teplo a chlad od ledna 2020, stravovací služby a další od května a července 2020. Výnos spotřebních daní (bez dotací na obnovitelné zdroje energie) by měl poklesnout o 1,6 %. U daně z minerálních olejů se projevuje pokles spotřeby nafty a benzínu v důsledku reálného poklesu ekonomiky. Na daň z tabákových výrobků má významný vliv objem přeshraničních nákupů a cestovní ruch, které jsou v roce 2020 výrazně omezeny. Naopak kladný diskrétní efekt by měla mít změna sazeb na tabákové výrobky a líh či zavedení spotřební daně ze zahřívání tabáku s celkovým očekávaným dopadem do 11 mld. Kč. Opačným směrem působí zrušení daně z nabytí nemovitých věcí ve výši téměř 14 mld. Kč.

Predikce výdajů na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí, která již zahrnuje údaje za první dvě čtvrtletí 2020 (7,6 %), počítá s meziročním růstem o 8,1 %. V něm by se měly odrazit náhrady zaměstnancům (meziroční růst o 7,8 %) mj. z důvodu 10% nárůstu prostředků na platy pracovníků ve školství, navýšení prostředků na odměny pracovníků ve zdravotnictví, sociálních službách a jiné v souvislosti s pandemií. V meziročním porovnání by nepatrně pomaleji měla růst mezispotřeba (7,7 %), a to jak vlivem reálné spotřeby (především vyšší výdaje na

zdravotnický materiál a ochranné pomůcky), tak rovněž kvůli meziročně vyšší míře inflace. Očekávaný více než 7% růst naturálních sociálních dávek zahrnuje zvýšení výdajů na zdravotní péči.

S citelným navýšením počítáme v oblasti peněžitých dávek sociálního zabezpečení, což reflektuje nejen dříve schválená opatření v oblasti dávek důchodového pojištění a státní sociální podpory (navýšení rodičovského příspěvku), ale také očekávaný ekonomický vývoj. Vedle toho dávky sociálního zabezpečení navyšuje ošetřovné, které bylo určeno pro rodiče dětí do 13 let v případě, že nemohli vykonávat pracovní činnost z důvodu péče o dítě po dobu uzavření škol během epidemie (cca 12 mld. Kč). Jednorázový příspěvek příjemcům dávek důchodového pojištění ve výši 5 000 Kč jako finanční výpomoc na pokrytí jejich rostoucích životních nákladů, bude vyplacen v závěru roku 2020 v celkovém objemu téměř 15 mld. Kč.

Vyšší výpůjční potřeba vyvolaná krytím zvýšeného deficitu státního rozpočtu a posílením likvidních rezerv státní pokladny povede k předpokládanému růstu úrokových nákladů o 4,3 % na úroveň 0,8 % HDP.

Investiční výdaje by po předchozích 3 letech vysoké dynamiky měly letos dosáhnout výše přes 267 mld. Kč, přičemž z více než 80 % by měly být financovány z národních zdrojů.

Predikce zahrnuje 35% meziroční růst dotací, které reflektují podporu různých skupin ekonomických subjektů postižených pandemií, resp. opatřeními přijatými ve snaze zabránit jejímu šíření. Jedná se v první řadě o příspěvek na náhradu mzdy v důsledku vzniku překážky v práci na straně zaměstnance či zaměstnavatele způsobené karanténními opatřeními nebo jinými souvisejícími s nákazou COVID-19 (program „Antivirus“ - režim A a B) s odhadovaným dopadem přes 21 mld. Kč.

Další část opatření se promítá v silném navýšení transferů (více než 40 %). Jde v první řadě o kompenzační bonusy vyplacené osobám samostatně výdělečně činným, jednatelům malých společností s ručením omezeným a zaměstnancům pracujícím na dohodu o pracovní činnosti či o provedení práce (přes 22,2 mld. Kč). S fiskálním dopadem okolo 20 mld. Kč kalkulujeme při institutu zpětného působení daňové ztráty, kterého mohou využít jak podnikající fyzické, tak právnické osoby.

Deficitní hospodaření vládních institucí, zejména pak státního rozpočtu, v roce 2020 se promítne i do výše zadlužení. V poměru k nominálnímu HDP odhadujeme, že vzroste o více než 9 p. b. na 39,4 % HDP.

3.2 Predikce hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021

V roce 2021 by mělo dojít k meziročnímu zlepšení salda na -4,9 % HDP. Ve strukturálním vyjádření by ovšem mělo jít o fiskální expanzi v rozsahu 1,4 p. b.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí by dle predikce měly v roce 2021 vzrůst o 5,1 %. Dynamika je však výrazně ovlivněna výchozí základnou roku 2020, která odráží prudký hospodářský pokles a řadu jednorázových opat-

ření. Daň z příjmů fyzických osob by měla vzrůst o 2 %. Příjmy z příspěvků na sociální zabezpečení, jejichž růst je odhadován na 6,5 %, budou rovněž, jako v tomto roce, značně ovlivněny růstem platby za státního pojištěnce o 30 mld. Kč. Kromě toho již nebudou účinná jednorázová opatření jako odpuštění záloh na 6 měsíců pro osoby samostatně výdělečně činné či program „Antivirus“ v režimu C, což rovněž meziročně ovlivní dynamiku. Daň z příjmů právnických osob by, vzhledem k predikci růstu hrubého provozního přebytku a výraznému poklesu v předchozím roce, měla růst o 7,3 %. Dynamika daní ze spotřeby by měla být ovlivněna rovněž schválenými efekty diskrečních opatření (snížení sazby daně z přidané hodnoty na ubytování, sportovní a kulturní akce, lyžařské vleky a další vybrané služby). Daně ze spotřeby by tak celkem měly zaznamenat nárůst o cca 5 %.

Zvolnění dynamiky celkových výdajů na 1,9 % je částečně dáno predikcí menšího tempa výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí, které by mělo dosáhnout 4,5 %. Náhrady zaměstnancům v sektoru vládních institucí by měly zpomalit k 4 % vlivem nižšího nárůstu tarifů v téměř všech segmentech vládních institucí. Naturální sociální dávky by měly mít v roce 2021 nižší tempo než v letošním roce, což je dáno hlavně postupným návratem do normálních podmínek v systému zdravotní péče. Růst mezispotřeby na necelých 6 % je v porovnání s rokem 2020 podstatně méně dynamický primárně v důsledku nižších nákupů zejména zdravotnických pomůcek a rovněž nižší očekávané míry inflace.

V oblasti peněžitých dávek sociálního zabezpečení počítáme v roce 2021 s citelným navýšením, zejména díky růstu výdajů na výplatu důchodů. Schválená valorizace důchodů v průměru o cca 840 Kč by měla zatížit výdajovou stranu o částku kolem 33 mld. Kč. Dopad na výdaje bude mít i zvýšení výplat na pasivní politiku zaměstnanosti. Ve vývoji dávek sociálního zabezpečení se v metodice ESA 2010 odráží i růst platby za státního pojištěnce o cca 30 mld. Kč na rok 2021. V důsledku ekonomického vývoje a uvedených diskrečních opatření by peněžitá sociální dávky měly vzrůst o necelých 6 %.

U výdajů na investice do fixních aktiv spolufinancovaných nebo v plné míře financovaných z fondů EU očekáváme navýšení o zhruba 20 %. Kromě standardních fondů EU je připravováno několik dalších nástrojů na podporu oživení evropských ekonomik (Next Generation EU). Z těchto počítáme prozatím jen s Nástrojem na podporu oživení a odolnosti. Dynamika celkových investic by mohla dosáhnout 11 %, čímž by investice vládních institucí vzrostly na 5,1 % HDP.

Přestože očekáváme, že úrokové výdaje budou vlivem predikovaného deficitu hospodaření sektoru vládních institucí a vývoje úrokových měr mírně růst, v poměrovém vyjádření k HDP by měly setrvat na 0,8 % HDP. Zadlužení vládních institucí by měl v roce 2021 vzrůst o 3,3 p. b. na hodnotu 42,7 % HDP.

3.3 Výhled hospodaření sektoru vládních institucí v letech 2022 a 2023

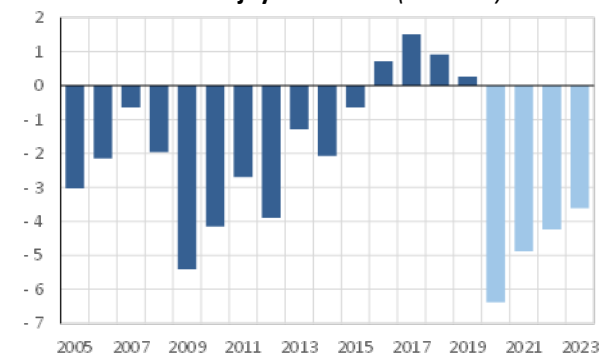
V dalších letech by se měl deficit sektoru vládních institucí stále snižovat. Na konci výhledu jej očekáváme ve výši 3,6 % HDP.

Na stranu příjmů veřejných rozpočtů bude působit v první řadě predikovaný růst spotřeby domácností, částečně vládních institucí či některých investičních výdajů, dále pak růst objemu mezd a platů v ekonomice. Vlivem těchto faktorů by celkové daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení měly růst v průměru tempem 3,1 %.

Na straně výdajů bude na dynamiku peněžitých sociálních dávek působit zákonná valorizace důchodů na základě predikované míry inflace a vývoje reálných mezd. U náhrad zaměstnancům v sektoru vládních institucí očekáváme nárůst průměrných platů na úrovni predikované inflace. Mezispotřeba by měla růst tempem mezi 2 a 3 %, naturální sociální dávky kolem 2,5 % dané mnohem mírnější dynamikou příjmové strany zdravotního systému determinující plánované výdaje v této oblasti. Investiční výdaje by měly setrvat přibližně na úrovni 5 % HDP. Zde nepochybně sehraji pozitivní roli nové nástroje v rámci Next Generation EU, kde však kromě alokace Nástroje na podporu oživení a odolnosti nebyl stále dostatek rozhodných informací. Proto predikce zatím s ji-

nými instrumenty nepracuje. Úrokové výdaje predikujeme, že v poměru na HDP mírně vzrostou na hodnotu 0,9 % na konci horizontu výhledu.

Graf č. 10 Saldo veřejných institucí (v % HDP)



Hospodaření sektoru vládních institucí by se rovněž dále mělo odrazit ve vývoji jeho zadlužení. Dluh v poměru k HDP by se měl z hodnoty 42,7 % v roce 2021 zvýšit na 47,4 % v roce 2023.

Strukturální saldo by se mělo meziročně zlepšovat a klesnout na -3,7 % HDP v roce 2023. Fiskální úsilí je přitom negativně ovlivněno poměrně razantním uzavíráním produkčních mezery.

Očekáváme, že při zapojení dodatečných nástrojů z Next Generation EU a financováním těmito prostředky část připravených projektů, jež byly již vládou schváleny, existuje možnost podstatně rychlejší konsolidace, než jaká vyplývá z aktuální fiskální predikce. Kromě další ra-

cionalizace ve veřejných výdajích je tento způsob nejefektivnější cestou směrem ke střednědobému rozpočtovému cíli, neboť poskytuje prostor pro přípravu strukturálních reforem.

B Výdajový rámec a jeho úprava

4 Výdajový rámec na rok 2021 až 2023

Způsob určení výdajových rámců vychází ze salda upraveného o vlivy hospodářského cyklu a jednorázová či jiná přechodná opatření, tedy z konceptu strukturálního salda. Vlivem celosvětové pandemie nového typu koronaviru byl v ČR dne 12. března 2020 vyhlášen nouzový stav a vláda přistoupila k řadě preventivních opatření. Podobně se v zásadě chovala většina zemí světa. Přijatá opatření vedla ke globální ekonomické recesi. Dopad hospodářského propadu na ekonomiku a společnost země tlumily kombinací expanzivní fiskální a měnové politiky. Na úrovni EU k tomu byly vytvořeny podmínky mj. aktivací všeobecné únikové klauzule z pravidel Paktu o stabilitě a růstu, prodloužené i pro rok 2021.

V ČR došlo k přijetí novely zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (zákon č. 207/2020 Sb.), která umožnila navýšit strukturální saldo nad tzv. střednědobý rozpočtový cíl, konkrétně na -4 % HDP s požadovanou trajektorií konsolidace alespoň o 0,5 procentního bodu ročně. Pro zohlednění extrémní nejistoty při predikci na konci března, kterou ve svém stanovisku k makroekonomické predikci MF ze dne 20. dubna 2020 vyjádřil i Výbor pro rozpočtové prognózy, bylo novelou zákona o rozpočtových pravidlech umožněno při aktualizaci výdajových rámců zohlednit i očekávaný makroekonomický

vývoj, který ovlivní makroekonomickou situaci v letech 2021 až 2023.

Aplikaci a popis odvození **výdajových rámců** na období tří let obsahuje Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na roky 2021–2023 (dále jen „Strategie“), schválená vládou dne 30. dubna 2020 jako výchozí dokument pro přípravu návrhu státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a jejich střednědobých výhledů.

Při vypracování Strategie se MF řídilo metodickými postupy, které byly diskutovány a odsouhlaseny Národní rozpočtovou radou. Způsob aplikace dohodnutých postupů pak Národní rozpočtová rada ověřila svým stanoviskem č. 2/2020 ze dne 28. dubna 2020.

Pro výdajový rámec na následující tři roky je klíčová prognóza makroekonomického vývoje, stejně jako příjmů a výdajů veřejných institucí. Aktualizované výdajové rámce vychází z makroekonomické predikce MF ze září 2020. Aby byly uvedené prognózy založeny na co nejpravděpodobnějším či obezřetnějším scénáři budoucího vývoje, byly makroekonomická predikce a predikce příjmů posouzeny dne 21. září 2020 Výborem pro rozpočtové prognózy. Ten ve svém stanovisku konstatoval, že makroekonomická predikce a prognóza příjmů na roky 2020 a 2021 je založena na **realistickém scénáři**.

5 Úprava výdajových rámců na roky 2021 až 2023

Výdajové rámce jsou odvozovány z celkového salda sektoru vládních institucí v mezinárodně srovnatelné akruální metodice Evropského systému národních a regionálních účtů (ESA 2010), které je upraveno o očekávaný vliv hospodářského cyklu a o případná jednorázová či jiná přechodná opatření. Odečtením predikované výše strukturálních sald všech ostatních jednotek sektoru vládních institucí mimo státní rozpočet a státní fondy je získána očekávaná výše strukturálního salda státního rozpočtu a státních fondů. K němu jsou přičteny cyklické příjmy státního rozpočtu a státních fondů, včetně salda očekávaných jednorázových operací, čímž je odvozeno akruální saldo státního rozpočtu a státních fondů. Výdajové rámce na hotovostní bázi pak vzniknou odečtením metodických úprav, které odlišují akruální a hotovostní pojetí transakcí, a zohledněním predikovaných konsolidovaných hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění platných předpisů, umožňuje MF, aby částky stanovené ve Strategii byly pro návrh státního rozpočtu ČR a rozpočtů státních fondů či jejich střednědobých výhledů aktualizovány o následující taxativní výčet:

- a) změnu prognózovaných celkových příjmů včetně příjmů prostředků z rozpočtu EU a z finančních mechanismů na příslušný rok upravených o vliv hospodářského cyklu a o vliv jednorázových a přechodných operací,
- b) vliv významného zhoršení ekonomického vývoje, pokud MF předpovídá v daném čtvrtletí meziroční pokles reálného HDP o nejméně 3 %,
- c) vliv zhoršování bezpečnostní situace státu spojené s vyhlášením mimořádných opatření vládou ke zvýšení jeho obranyschopnosti,
- d) vliv odstraňování následků živelních pohrom,
- e) 0,3 % této částky, jestliže je to třeba k tomu, aby byly vzaty v úvahu vlivy, s kterými se při stanovení této částky nepočítalo.

Nad tyto úpravy se v letošním roce smí dle zákona č. 288/2020 Sb., kterým se stanoví termín předložení návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2021 vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, při stanovení celkových výdajů v návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2021 a při úpravě výdajových rámců státního rozpočtu na léta 2021 až 2023 přihlídnout též k očekávanému makroekonomickému vývoji v roce 2020, který ovlivní makroekonomickou situaci v letech 2021 až 2023.

Na rok 2021 schválila vláda ČR svým usnesením č. 488/2020 hotovostní konsolidovaný výdajový rámec státního rozpočtu ČR a státních fondů ve výši 1 792 mld. Kč. Tento rámec se ve výše uvedených intencích upraví následovně.

V oblasti predikce makroekonomického vývoje (Tabulka č. 4) došlo mezi dubnem a zářím ke změnám z titulu aktualizované predikce i vlivem revize ze strany Českého statistického úřadu ovlivňující absolutní výši nominálního HDP. Odhad růstu pro rok 2020 byl snížen o 1,0 p. b., pro roky 2021 až 2023 pak naopak navýšen o 0,8 resp. 0,3 p. b. V nominálním vyjádření byl růst HDP ovlivněn v prakticky stejném rozsahu. Z hlediska makroekonomických základů jednotlivých příjmových položek došlo ke snížení spotřeby domácností o 3,5 p. b. v roce 2020 vlivem výsledku za druhé čtvrtletí, v dalším období byla navýšena o 1,7 (v roce 2021) a cca 0,5 p. b. v letech výhledu. Objem mezd a platů klesl o 4,5 p. b. v roce 2020, v letech 2021 až 2023 téměř beze změny; v případě zohlednění programů Antivirus v režimech A a B je pokles v roce 2020 nižší (3,6 p. b.), avšak nižší je i tempo v roce 2021 (o 0,9 p. b.). V obou vyjádřeních se však dochází ke stejné úrovni v roce 2021, tedy v obou případech je predikce příjmů závislých na objemu mezd a platů v absolutním vyjádření stejná. Rozdíly ve výši zahrnutých diskrečních opatřeních nejsou významné. Aktualizací makroekonomické predikce došlo i k nepatrné změně odhadu produkční mezery, která by se měla rychleji uzavřít. Vlivem většího poklesu HDP v roce 2020 je nyní odhadovaná produkční mezera pro tento rok vyšší o 0,2 p. b., v následujících letech je naopak o 0,2 až 0,3 p. b. nižší. Rozdíly predikované dynamiky reálného HDP se totiž do potenciálního produktu transformují pouze omezeně a navíc jen prostřednictvím některých položek. Pokles/zvýšení kladné/záporné produkční mezery tak z logiky fiskálního pravidla založeného na strukturálním saldu v případě dodatečných kladných/záporných příjmů závislých na hospodářském cyklu výdajový rámec zvyšuje (a naopak).

Odlišná predikce hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů je založena nejenom na aktualizované makroekonomické predikci, ale i na údajích z pokladního plnění, které byly v době zpracování predikce známy za osm měsíců roku 2020. Strategie počítala s prostředky z EU a finančních mechanismů ve výši 100,0 mld. Kč, tato částka byla pro rok 2021 navýšena na 158,6 mld. Kč. Predikce již obsahuje i alokaci z Nástroje na podporu oživení a odolnosti, u ostatních nástrojů z Next Generation EU není známa zatím finální podoba rozdělení alokace.

Na základě nové predikce příjmů státního rozpočtu a státních fondů je pak nutné snížit výdajový rámec pro rok 2021 o 54,7 mld. Kč, přičemž téměř celá změna plyne z nižších daňových příjmů včetně příspěvků na sociální pojištění.

Výdajový rámec však zvyšuje institut zpětného uplatnění daňové ztráty v rámci úpravy související s prognózovaným poklesem HDP o více než 3 %. Opatření se akruálně vztahuje k roku 2020 (navíc klasifikované jako výdajový

kapitálový transfer), kdy se dle predikce MF očekává pokles reálného HDP o 6,6 %. Proto ani negativní dopad na hotovostní příjmy nemá vliv na výši strukturálního salda v roce 2021. Tím pádem je výše strukturálního salda v roce 2021 kompatibilní s nižší úrovní hotovostních příjmů ve výši dopadu institutu zpětného uplatnění daňové ztráty ve výši 8,9 mld. Kč.

Výdajový rámec lze v roce 2020 při přípravě návrhu státního rozpočtu na rok 2021 a střednědobého výhledu na roky 2022 a 2023 mimořádně upravit o vliv makroekonomické situace. Tato změna byla schválena zákonem č. 288/2020 Sb. Tímto ustanovením lze tedy zohlednit změny vyplývající z rozdílné predikce makroekonomického vývoje. Vlivem odlišného vývoje objemu mezd a platů byly ovlivněny jak sociální (příjem státního rozpočtu), tak zdravotní pojistné (příjem zdravotních pojišťoven). U sociálního pojistného jde o přímý dopad na příjmy státního rozpočtu, u zdravotního pojištění pak o nepřímý dopad skrze vyšší platby za tzv. státní pojištění. V důvodové zprávě k zákonu č. 231/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se propad příjmů ze zdravotního pojistného v důsledku ekonomického poklesu uvádí explicitně jako jeden z důvodů zvýšení výdajů státního rozpočtu. Na druhou stranu takto nelze zahrnout celé navýšení plateb za tzv. státního pojištění. Proto se v obou případech částka povolená ke zvýšení výdajového rámce vypočítává jako rozdíl pojistného vypočítaného pro roky 2020 až

2023 v letech 2021 až 2023. Konkrétně se vychází z úrovně pojistného pro rok 2019 (551,7 mld. Kč v případě sociálního pojistného a 255,7 mld. Kč u zdravotního pojistného), následně se vypočítají hodnoty pojistného v letech 2020 až 2023 dle vývoje objemu mezd a platů (predikované hodnoty z dubna a září 2020) a obě řady se odečtou. Rozdíly v hotovostní predikci daní pak mají vliv pouze u rámců v letech 2022 a 2023. Zde se opět vychází z odchylek hotovostních predikcí v dubnu (použité pro odvození výdajových rámců ve Strategii) a aktuální predikce, při zohlednění stejných diskrečních opatření v obou obdobích.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech ve znění pozdějších předpisů, standardně dovoluje navýšit výdajový rámec o 0,3 % stanovených výdajů, což činí na základě rámců schválených vládou ve Strategii částky 5,4 až 5,5 mld. Kč.

Vliv hospodářského cyklu ve změně příjmů je pak odhadován na 0,5 mld. Kč v roce 2021, 0,2 mld. Kč v roce 2022 a vlivem uzavření resp. mírně kladné produkční mezery v roce 2023 záporný efekt ve výši 0,2 mld. Kč.

Aktualizovaná výše konsolidovaného výdajového rámce státního rozpočtu a státních fondů na rok 2021 tak po zaokrouhlení na celé miliardy korun činí 1 848 mld. Kč. Výdajové rámce pro roky 2022 a 2023 jsou upraveny obdobným způsobem jako rok 2021 a nové rámce tak činí 1 803 mld. Kč pro rok 2022 a 1 823 mld. Kč pro rok 2023 (viz Tabulka č. 5).

Tabulka č. 4 Srovnání makroekonomických predikcí

		2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
		predikce září 2020					predikce duben 2020				
Hrubý domácí produkt	mld. Kč, b.c.	5 749	5 561	5 860	6 105	6 360	5 653	5 530	5 781	6 005	6 239
Objem mezd a platů	růst v %, b.c.	6,6	-1,9	0,8	2,7	3,3	7,1	2,6	0,8	2,9	3,5
Hrubý domácí produkt	růst v %, s.c.	2,3	-6,6	3,9	2,2	2,1	2,6	-5,6	3,1	1,9	1,8
Produkční mezera	% pot. produktu	3,7	-3,5	-1,2	-0,4	0,3	3,6	-3,3	-1,4	-0,6	0,0

Zdroj: MF ČR: Makroekonomická predikce ČR duben a září 2020.

Tabulka č. 5 Souhrn změn výdajových rámců na roky 2021 až 2023 (v mld. Kč)

	2021	2022	2023
Konsolidovaný výdajový rámec dle usnesení vlády ČR č. 488/2020	1 792	1 811	1 825
Změna hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů *	-54,7	-58,0	-58,7
Cyklická složka změny hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů	0,5	0,2	-0,2
Vliv jednorázových opatření	0,0	0,0	0,0
Změna odhadu příjmů z fondů Evropské unie a finančních mechanismů	58,6		
Výdaje vyplývající z prognózovaného ekonomického poklesu	8,9	0,0	0,0
Výdaje související se zhoršenou bezpečností státu	0,0	0,0	0,0
Výdaje související s živelní pohromou	0,0	0,0	0,0
Navýšení o 0,3 % výdajového rámce (dříve neočekávané vlivy)	5,4	5,4	5,5
Vliv makroekonomické situace (zákon č. 288/2020 Sb.)			
Zhoršení predikce daní	0,0	4,7	8,5
Zhoršení predikce sociálního pojištění	25,5	27,3	29,4
Zhoršení predikce zdravotního pojištění	11,8	12,7	13,6
Upravený konsolidovaný výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů (po zaokrouhlení)	1 848	1 803	1 823

Poznámka: *) Mimo příjmy z EU a finančních mechanismů.

Zdroj: Usnesení vlády ČR č. 488/2020. Výpočty a predikce MF ČR.

5.1 Soulad návrhu střednědobého výhledu na léta 2022 a 2023 s výdajovým rámcem

Z předloženého návrhu příjmů a výdajů kapitol státního rozpočtu a státních fondů vyplývá, že konsolidovaný střednědobý výdajový rámec pro státní rozpočet a státní fondy pro roky 2022 a 2023 je v souladu se schválenou

Rozpočtovou strategií sektoru veřejných institucí na roky 2021 až 2023 podle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a podle zákona o rozpočtových pravidlech.

C Vývoj základních ukazatelů střednědobého výhledu v letech 2022 – 2023

6 Základní ukazatele státního rozpočtu ve střednědobém výhledu

6.1 Východiska zpracování střednědobého výhledu

- Programové prohlášení vlády České republiky;
- rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky na roky 2021 až 2023 podle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, schválená usnesením vlády č. 488 ze dne 30. dubna 2020;
- novela zákona č. 23/2017 Sb., podle které Ministerstvo financí pro rok 2021 stanovilo výši výdajových rámců na úrovni strukturálního salda sektoru veřejných institucí (saldo sektoru veřejných institucí v aktuální metodice Evropského systému národních

a regionálních účtů očištěné o vliv hospodářského cyklu a o jednorázová a jiná přechodná opatření) v maximální výši 4 % HDP;

- predikce základních makroekonomických indikátorů do roku 2023 (zpracovaná Ministerstvem financí v září 2020); makroekonomická predikce byla dne 21. září 2020 posouzena Výborem pro rozpočtové prognózy a hodnocena jako realistická.

Souhrnnou bilanci základních ukazatelů státního rozpočtu v letech 2016 – 2023 demonstruje následující tabulka.

Tabulka č. 6 Celkové příjmy, celkové výdaje a saldo státního rozpočtu v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
příjmy státního rozpočtu	1 122,6	1 196,5	1 284,0	1 396,4	1 253,3	1 329,7	1 378,6	1 431,4
výdaje státního rozpočtu	1 136,1	1 196,9	1 287,3	1 425,7	1 753,3	1 674,7	1 664,6	1 683,4
saldo státního rozpočtu	-13,4	-0,4	-3,3	-29,3	-500,0	-345,0	-286,0	-252,0

Poznámka: příjmy a výdaje bez EU a FM a v kapitole Ministerstva zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

6.2 Predikce příjmů

Tabulka č. 7 Vývoj příjmů státního rozpočtu v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
daňové příjmy (bez pojistného na SZ)	643,0	689,4	727,1	764,0	664,0	736,0	773,1	803,4
příjmy z pojistného na sociální zabezpečení	428,5	466,2	513,3	551,7	538,8	548,5	562,8	580,7
nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery	51,1	40,9	43,6	80,7	50,4	45,3	42,7	47,2
celkem	1 122,6	1 196,5	1 284,0	1 396,4	1 253,3	1 329,7	1 378,6	1 431,4

Poznámka: příjmy bez EU a FM a v kapitole Ministerstva zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

6.2.1 Daňové příjmy státního rozpočtu

Vývoj daňové kvóty

Jednoduchá daňová kvóta zahrnuje pouze daňové příjmy veřejných rozpočtů, které se jako daně skutečně označují. Naproti tomu složená daňová kvóta zahrnuje kromě

výše zmíněných daňových příjmů i příjmy z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti i příjmy z povinného pojistného

na zdravotní pojištění. Tato kvóta je komplexnějším ukazatelem daňového zatížení.

Pro všechny metodiky výpočtů daňových kvót je společné, že jmenovatelem vždy zůstává hodnota nominálního HDP a liší se tedy pouze hodnoty v čitateli podle toho, co jednotlivé metodiky definují jako daňové příjmy. Daňové příjmy v čitateli mohou být na hotovostním nebo na akruálním principu. Akruální princip je založen na tom, že příjmy jsou evidovány v době, kdy nastaly ekonomické skutečnosti, které zavdaly příčinu zdanění, a nikoli v okamžiku, kdy jsou peníze přijaty na účet.

Národní metodika dle rozpočtové skladby je založena na hotovostním základě, stejně jako státní rozpočet a vychází z rozpočtové skladby daňových příjmů platných v České republice.

Pokles daňové kvóty od roku 2020 je způsoben mimo jiné zrušením daně z nabytí nemovitých věcí, výplatou kompenzačních bonusů v roce 2020 a dalšími dočasnými diskrečními opatřeními („loss carryback“).

Tabulka č. 8 Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR v letech 2014 – 2023 (v %)

ukazatel	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 oček. SK	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
jednoduchá daňová kvóta v %	18,6%	18,2%	19,0%	19,1%	19,3%	19,2%	18,0%	18,1%	18,3%	18,3%
složená daňová kvóta v %	33,0%	32,4%	33,4%	33,8%	34,5%	34,5%	33,5%	33,9%	33,8%	33,6%

Daňové příjmy podle jednotlivých daní

Tabulka č. 9 Vývoj daňových příjmů v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

daňový příjem	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
DPH	236,6	245,7	266,0	279,0	291,3	290,3	299,3	312,4	327,0
Spotřební daně	141,0	148,4	152,7	157,0	156,4	147,6	162,0	164,0	165,8
v tom: minerální oleje	75,2	78,8	80,8	81,8	84,0	74,7	81,8	83,6	85,4
energetické daně	2,8	3,0	3,3	3,3	3,2	3,5	3,5	3,5	3,5
ostatní	63,0	66,6	68,6	71,9	69,2	69,4	76,7	76,9	76,9
Daně z příjmů	202,7	224,2	243,8	264,0	288,1	208,5	256,2	277,7	291,5
v tom: DPPO	99,6	111,2	115,2	117,5	123,5	77,8	89,4	103,1	108,6
DPFO placená plátcí celkem	91,2	98,6	111,7	127,8	142,8	122,6	147,9	154,1	161,6
DPFO zvláštní sazba	10,6	10,9	10,8	12,4	13,8	8,1	14,3	14,2	14,2
DPFO placená poplatníky celkem	1,3	3,5	6,1	6,3	8,0	0,0	4,6	6,3	7,1
Daň z nabytí nemovitých věcí	6,8	12,5	12,6	13,6	13,9	3,2	0,0	0,0	0,0
Ostatní daně a poplatky	4,2	4,4	5,0	3,7	4,3	5,3	5,9	6,2	6,2
Poplatky za znečišťování životního prostředí (odvody na jaderný účet) a příjmy z úhrad za dobývání nerostů	1,4	1,2	1,5	2,4	2,4	2,1	2,2	2,2	2,1
Odvod za el. ze slunečního záření	1,9	1,9	2,0	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3
Odvod za odnětí půdy	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
Odvod z loterií/ daň z hazardních her	2,6	4,4	5,5	4,7	5,0	4,4	5,1	5,1	5,2
Digitální daň							2,5	2,7	2,7
Daňové příjmy celkem	597,4	643,0	689,4	727,1	764,0	664,0	736,0	773,1	803,4

Daň z přidané hodnoty

V roce 2022 je předpokládán inkaso DPH na úrovni státního rozpočtu 312,4 mld. Kč. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 4,4 %, tj. 13,1 mld. Kč. V roce 2022 by se měl projevit pozitivní dopad změny uplatňování nároku na odpočet u veřejnoprávních médií. Pozitivní vývoj inkasa DPH je způsoben především ekonomickým růstem a plným promítnutím zlepšení výběru daně plynoucího z dříve zavedených opatření jako je zejména kontrolní hlášení, a to i přes negativní dopady opatření zavedených v předchozích letech, jako je přesun části služeb a zboží (zejména služby s vysokým podílem lidské práce, stravovací služby, točené pivo, pitná voda, vodné a stočné), pozemní a vodní hromadné

pravidelné dopravy osob, tepla, chladu, ubytovacích služeb, vstupného na kulturní akce a sportovní události, vstupného na sportoviště do 10% sazby. Další vliv na inkaso DPH v roce 2022 přinese zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, které se na inkasu DPH projeví pozitivním dopadem v odhadované výši 1,1 mld. Kč.

V roce 2023 je předpokládán inkaso DPH na úrovni státního rozpočtu 327,0 mld. Kč. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 4,7 %, tj. 14,6 mld. Kč. Pozitivní vývoj inkasa DPH je způsoben především ekonomickým růstem a plným promítnutím zlepšení výběru daně plynoucího z dříve zavedených opatření jako je zejména

kontrolní hlášení, a to i přes negativní dopady opatření zavedených v předchozích letech, jako je přesun části služeb a zboží (zejména služby s vysokým podílem lidské práce, stravovací služby, točené pivo, pitná voda, vodné a stočné), pozemní a vodní hromadné pravidelné dopravy osob, tepla, chladu, ubytovacích služeb, vstupného na

Spotřební daně

Příjem státního rozpočtu v oblasti minerálních olejů je v roce 2022 odhadován na úrovni 83,6 mld. Kč a v roce 2023 na 85,4 mld. Kč. Inkaso se vrátí k rostoucímu trendu, který však v důsledku oslabení ekonomiky nebude tak výrazný jako v předchozích letech.

Plánovaný výnos inkasa ostatních spotřebních daní by se již měl v dalších letech stabilizovat a činí pro roky 2022 a

Daň z příjmů právnických osob

V roce 2022 očekáváme inkaso DPPO ve výši 103,1 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 15,3 %, tj. o 13,7 mld. Kč. Inkaso bude meziročně ovlivněno ekonomickým vývojem v roce 2021 a legislativními opatřeními zavedenými v minulých letech. Na inkasu se tak pozitivně projeví zavedení směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (tzv. ATAD) a zdanění rezerv pojišťoven, to se v podstatné míře jednorázově projeví již v inkasu r. 2021 (5,3 mld. Kč), na r. 2022 připadá jednorázový dopad již pouze ve výši 1,8 mld. Kč. Negativně pak bude inkaso ovlivněno zavedením osvobození dividend pro podniky ve vlastnictví České republiky a krajů. Při zohlednění očekávaných legislativních změn bude inkaso DPPO dále opět pozitivně ovlivněno rozšířením daňového základu v souvislosti se

Daň z příjmů fyzických osob

V roce 2022 je předpoklad celkového inkasa daně z příjmů fyzických osob odhadován ve výši cca 174,6 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Meziročně tak dochází k nárůstu inkasa o 7,8 mld. Kč, tj. 4,6 %. Pro rok 2023 odhadujeme meziroční nárůst na úroveň cca 182,9 mld. Kč, tj. o 8,3 mld. Kč, resp. 4,8 %. Odhad inkasa pro toto období vychází zejména makroekonomických údajů o vývoji specifických ekonomických ukazatelů, které mají zásadní význam na konstrukci odhadu této daně.

Inkaso daně z příjmů fyzických osob placené plátcí je pro rok 2022 predikováno ve výši 154,1 mld. Kč, což znamená meziroční růst o 6,2 mld. Kč, tj. 4,2 %. V roce 2023 předpokládáme meziroční růst o 7,5 mld. Kč (161,6 mld. Kč), tj. 4,9 %. Inkaso daně bude pro toto období ovlivněno opatřeními zavedenými v minulých letech.

Daň z nabytí nemovitých věcí

Daň z nabytí nemovitých věcí byla zrušena zákonem č. 386/2000 Sb. Bude tedy pouze dobíhat inkaso

Odvod z elektřiny vyrobené ze slunečního záření

Pro roky 2022 až 2023 nejsou aktuálně plánovány žádné legislativní změny, které by měly bezprostřední vliv na inkaso odvodu. Pro roky 2022 a 2023 predikujeme výši

kulturní akce a sportovní události, vstupného na sportoviště do 10% sazby. Další vliv na inkaso DPH v roce 2023 zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, které se na inkasu DPH projeví pozitivním dopadem v odhadované výši 1,1 mld. Kč.

2023 v případě spotřební daně z tabákových výrobků 62,7 mld. Kč, spotřební daně z piva 4,8 mld. Kč, z lihu 9,0 mld. Kč a z vína 0,4 mld. Kč. V oblasti energetických daní, tj. daň z elektřiny, zemního plynu a pevných paliv, je v letech 2022 a 2023 očekáván příjem státního rozpočtu ve výši 3,5 mld. Kč.

zrušením daně z nabytí nemovitých věcí v odhadované výši 0,2 mld. Kč.

Pro rok 2023 je předpokládáno inkaso DPPO ve výši 108,6 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 5,3 %, tj. o 5,5 mld. Kč. Inkaso bude meziročně ovlivněno ekonomickým vývojem v roce 2022 a stejnými legislativními opatřeními jako v předchozím roce (mimo opatření zdanění rezerv pojišťoven, pro které již není žádný dopad na inkaso daně v roce 2023 očekáván). Při zohlednění očekávaných legislativních změn bude inkaso DPPO opět pozitivně ovlivněno rozšířením daňového základu v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí a to v odhadované výši 0,3 mld. Kč.

Odhadované inkaso daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky za rok 2022 je ve výši 6,1 mld. Kč a 7,0 mld. Kč na období roku 2023 na úrovni státního rozpočtu.

Inkaso daně vybírané srážkou je pro období let 2022 a 2023 odhadováno ve výši 14,3 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Inkaso bude pro obě fiskální období pozitivně ovlivněno opatřením zavedeným v minulých letech, a to zejména zrušením osvobození výher v hazardních hrách s odhadovaným pozitivním dopadem ve výši 0,3 mld. Kč a zdanění korunových dluhopisů ve výši 0,2 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu.

z převodů realizovaných před účinností zrušení této daně.

odvodu z elektřiny vyrobené ze slunečního záření na úrovni 2,3 mld. Kč.

Daň z hazardu

Pro rok 2022 predikujeme výši inkasa daně z hazardu na cca 5,1 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu a pro rok 2023 ji predikujeme na úrovni cca 5,2 mld. Kč. Na inkaso bude mít v obou letech negativní vliv legislativního opatření z roku 2020 a to zavedení registru fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách a to

Poplatky za znečišťování životního prostředí

Poplatky za uložení odpadů rozpočtované v jednotlivých letech výhledu ve výši 1,6 mld. Kč se týkají odvodů od původců radioaktivních odpadů na jaderný účet (součást příjmů kapitoly Operace státních finančních aktiv).

V souvislosti s přijetím novely horního zákona č. 89/2016 Sb. došlo od roku 2017 k zásadním změnám při stanovení výše povinnosti úhrady z dobývacího prostoru a úhra-

v předpokládané celoroční výši cca 0,9 mld. Kč. Při zohlednění očekávaných legislativních změn bude inkaso daně z hazardu v roce 2023 dále negativně ovlivněno rozšířením okruhu fyzických osob zapisovaných do registru fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách a to v předpokládané výši 0,1 mld. Kč.

dy z vydobytých nerostů a ve způsobu rozdělování výnosu úhrad z vydobytých nerostů. Příjmy z těchto úhrad jsou součástí daňových příjmů (týká se kapitol Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu a Českého báňského úřadu – ve výši 0,47 mld. Kč v roce 2021 a ve výši 0,48 mld. Kč v obou letech výhledu).

Daň z vybraných internetových služeb

V letech 2022 a 2023 očekáváme inkaso daně ve výši 2,7 mld. Kč. Této nové dani bude podléhat úplatné poskytování tzv. zdanitelných služeb na území České republiky. Zdanitelnými službami budou (i) provedení cílené reklamní kampaně, (ii) využití mnohostranného digitálního rozhraní a (iii) poskytnutí dat o uživateli. Plátcem daně budou pouze právnické osoby nebo jednotky bez právní osobnosti, které buď patří do skupiny s konsolidovaným výnosem přesahujícím 750 000 000 EUR, nebo které takového výnosu dosahují samy. Současně musí tyto právnické osoby nebo jednotky dosáhnout úhrnu částí úplat za uskutečněné zdanitelné služby

připadajících na Českou republiku ve výši alespoň 100 000 000 Kč. Daň bude založena na transakční bázi, přičemž sazba daně bude 5 %. Další limity určují minimální úhrn úplat za uskutečněné zdanitelné služby připadající na Českou republiku v případě provedení cílené reklamní kampaně a poskytnutí dat o uživateli, minimální počet uživatelských účtů v případě využití mnohostranného digitálního rozhraní a dále minimální podíl zdanitelných služeb na aktivitách subjektů v členských státech EU a EHP.

Ostatní daně a poplatky

Pro rok 2022 predikujeme výši inkasa ostatních daní a poplatků ve výši 6,2 mld. Kč a pro rok 2023 rovněž ve výši 6,2 mld. Kč. Na inkaso bude mít v obou letech poziti-

vní vliv legislativní opatření přijaté v minulých letech (tj. zvýšení poplatku za vklad do katastru nemovitostí).

6.2.2 Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Tabulka č. 10 Příjmy z pojistného v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2020 oček. SK	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV	indexy v %	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=8/7	11=9/8
příjmy z pojistného celkem	428,5	466,3	513,3	551,7	538,8	520,1	548,5	562,8	580,7	102,6	103,2
z toho: na důchodové pojištění	383,1	416,4	458,4	494,6	482,0	465,2	490,7	503,5	519,5	102,6	103,2

Výhled příjmů z pojistného na roky 2022 a 2023 je založen na aktualizaci výhledu pro rok 2021 a 2022 podle predikce makroekonomických ukazatelů ze září 2020 a na očekávaném inkasu v roce 2020. Vedle odhadu vývoje zaměstnanosti a průměrných mezd a platů je důležitým vodítkem objem mezd a platů v meziročním nárůstu o 0,8 %, 2,7 % a 3,3 % pro roky 2021 až 2023 jako rozhodující složky vyměřovacího základu pro pojistné v civilním sektoru hospodářství. Predikce pojistného pro roky výhledu neuvažuje se změnami sazeb pojistného, vyměřovacích základů, ani se změnami stávající organizace rozpočtování příjmů v kapitolách zákonem určených správců pojistného.

Za těchto předpokladů dosahuje odhad příjmů z povinných odvodů pojistného 562,8 mld. Kč v roce 2022 (meziroční nárůst proti příjmům rozpočtovaným pro rok 2021 o 2,6 %) a 580,7 mld. Kč v roce 2023 (meziroční nárůst o 3,2 %). Z odhadu celkových příjmů z pojistného připadá na pojistné důchodového pojištění (včetně podílu na příslušenství) v obou dvou letech 89,5 %.

Příjmy z pojistného tvoří v roce 2022 40,8 % a v roce 2023 40,6 % celkových příjmů státního rozpočtu. Při naplnění predikce růstu příjmů a výdajů na důchodové pojištění, včetně započtení odhadovaných výdajů na správu důchodové služby, činí odhad deficitu hospodaření dů-

chodového pojištění v každém roce výhledu 48 mld. Kč až 52 mld. Kč.

6.2.3 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery

Tabulka č. 11 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery v letech 2016 – 2023 (v mil. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
nedaňové příjmy	33 894	24 429	23 514	21 505	16 111	20 572	16 772	17 294
kapitálové příjmy	6 525	8 366	17 631	18 730	16 481	13 359	14 568	18 561
přijaté transfery	10 727	8 089	2 491	40 464	17 835	11 339	11 360	11 360
celkem	51 146	40 884	43 636	80 699	50 427	45 270	42 700	47 215

Poznámka: srovnatelně bez prostředků EU a FM a v kapitole Ministerstvo zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery (bez prostředků z rozpočtu EU a FM a účetních operací v rámci PRV) tvoří především příjmy jednotlivých kapitol za služby, které poskytují veřejnosti, přijaté vratky dotací, pokuty a jiné sankční platby, příjmy z prodeje nekapitálového majetku, soudní poplatky, přijaté splátky návratných finančních výpomocí, převody z fondů státních podniků do státního rozpočtu, příjmy z prodeje majetku, převody z rezervních fondů a další příjmy. Meziroční srovnatelnost ovlivňují zejména nahodilost řady příjmů, splátkové kalendáře návratných finančních výpomocí, rozsah použití rezervních fondů a rozsah zapojení prostředků ze zvláštních příjmových účtů Ministerstva financí do příjmů státního rozpočtu.

Podle současných odhadů se očekávají tyto příjmy bez příjmů z EU a FM a SZIF pro rok 2021 ve výši 45,3 mld. Kč (v roce 2020 činí rozpočet 50,4 mld. Kč). Pro léta 2022 a 2023 se počítá s těmito příjmy v objemu 42,7 mld. Kč a 47,2 mld. Kč. Pokles této kategorie příjmů v roce 2021 oproti roku 2020 o částku 5,2 mld. Kč souvisí zejména s nižšími příjmy z emisních povolenek meziročně o 4,0 mld. Kč. Výnos z emisních povolenek se pro rok 2022 a 2023 rozpočtuje ve výši 13 a 17 mld. Kč. Dále rostou nedaňové příjmy meziročně o 5,6 mld. Kč v kapitole Český telekomunikační úřad (příjem z Aukce kmitočtů 5G ve výši 5,5 mld. Kč), naproti tomu meziročně klesá příjem ze zvláštních účtů MF o 6,5 mld. Kč na 10,0 mld. Kč v kapitole Všeobecná pokladní správa. Pro léta 2022 a 2023 se počítá s příjmem ze zvláštních účtů MF ve výši 10,0 mld. Kč.

V kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu se rozpočtuje příjem ze zvláštních účtů Ministerstva financí k úhradě nákladů a výdajů spojených s řešením důsledků po chemické těžbě uranu a souvisejících činnostech v oblasti Stráže pod Ralskem podle usnesení vlády č. 655/2017 v roce 2021 ve výši 1,29 mld. Kč (v roce 2022 a 2023 dále částky 1,3 mld. Kč). V kapitole Operace státních finančních aktiv je rozpočtován příjem z dividend společnosti Letiště Praha, a. s. ve výši 1,5 mld. Kč v letech 2022 a 2023.

Pro léta výhledu 2022-2023 jsou v rámci těchto příjmů mj. rozpočtovány odvody prostředků ze státních podniků v působnosti Ministerstva obrany (částky 0,1 mld. Kč v letech 2022 a 2023), Ministerstva zemědělství (částka 0,5 mld. Kč v roce 2022 a v roce 2023 částka 1,0 mld. Kč) a Ministerstva dopravy (100 mil. Kč v každém roce výhledu), celkem je pro rok 2022 rozpočtována částka 0,7 mld. Kč a v roce 2023 částka 1,2 mld. Kč.

V kapitole Ministerstva průmyslu a obchodu jsou rozpočtovány v letech 2022 a 2023 příjmy z dividend (Česká energetická přenosová soustava - ČEPS, a.s.) ve výši cca 2,0 mld. Kč ročně.

V kapitole Ministerstva životního prostředí jsou zahrnuty mj. i příjmy z obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů: částka 11,3 mld. Kč v roce 2021, částka 13,0 mld. Kč v roce 2022 a částka 17,0 mld. Kč v roce 2023.

6.3 Predikce výdajů

Ve střednědobém výhledu na rok 2022 jsou rozpočtovány celkové výdaje ve výši 1 664,6 mld. Kč a pro rok 2023 ve výši 1 683,4 mld. Kč. Tyto výdaje neobsahují výdaje,

které jsou kryty příjmy z rozpočtu EU a FM. Prostředky z rozpočtu EU a FM se rozpočtují pouze v návrhu státního rozpočtu na příslušný rok.

Tabulka č. 12 Vývoj celkových výdajů v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
celkové výdaje SR vč. výdajů krytých příjmy z rozpočtu EU a FM	1 219,8	1 279,8	1 401,0	1 551,7	1 864,8	1 808,3	1 664,6	1 683,4
vliv výdajů krytých příjmy z rozpočtu EU a FM *) (vč. účetní operace v rámci PRV)	83,8	82,9	113,7	126,0	111,5	133,6	0,0	0,0
celkové výdaje SR bez výdajů krytých příjmy z rozpočtu EU a FM	1 136,0	1 196,9	1 287,3	1 425,7	1 753,3	1 674,7	1 664,6	1 683,4

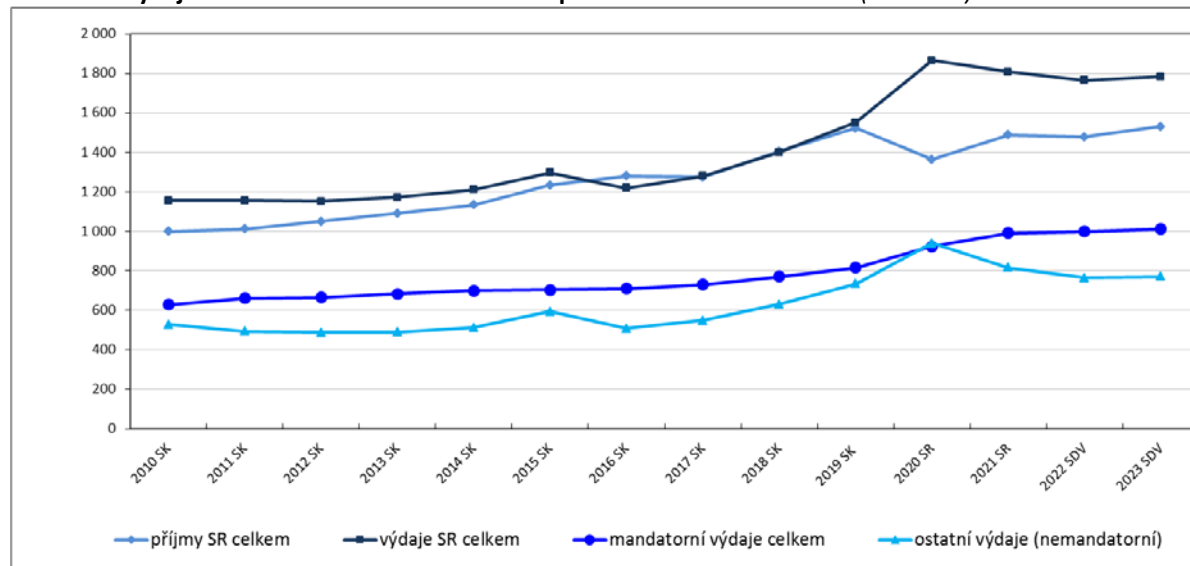
Poznámka: výdaje pro léta 2022 a 2023 bez EU a FM a v kapitole Ministerstva zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

6.3.1 Mandatorní výdaje státního rozpočtu

Výdajovou stranu střednědobého výhledu státního rozpočtu lze hodnotit podle různých kritérií. Jedním z nich je kritérium zákonné předurčenosti výdajových položek, podle něhož lze odlišit výdaje mandatorní, které je vláda

povinna uhradit, a výdaje ostatní (nemandatorní), v jejichž rámci může vláda pružně reagovat na měnící se podmínky fungování organizačních složek státu a na změny v jejich aktivitách.

Graf č. 11 Vývoj základních ukazatelů státního rozpočtu v letech 2010 – 2023 (v mld. Kč)



Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2022 a 2023 pro srovnatelnost počítají se 100 mld. Kč v rámci EU/FM.

Dlouhodobě sledované mandatorní výdaje jsou rozčleněny na výdaje ze zákona povinné a výdaje ostatní, které vyplývají z jiných právních norem, resp. ze smluvních závazků státu. Souhrnné údaje o těchto vý-

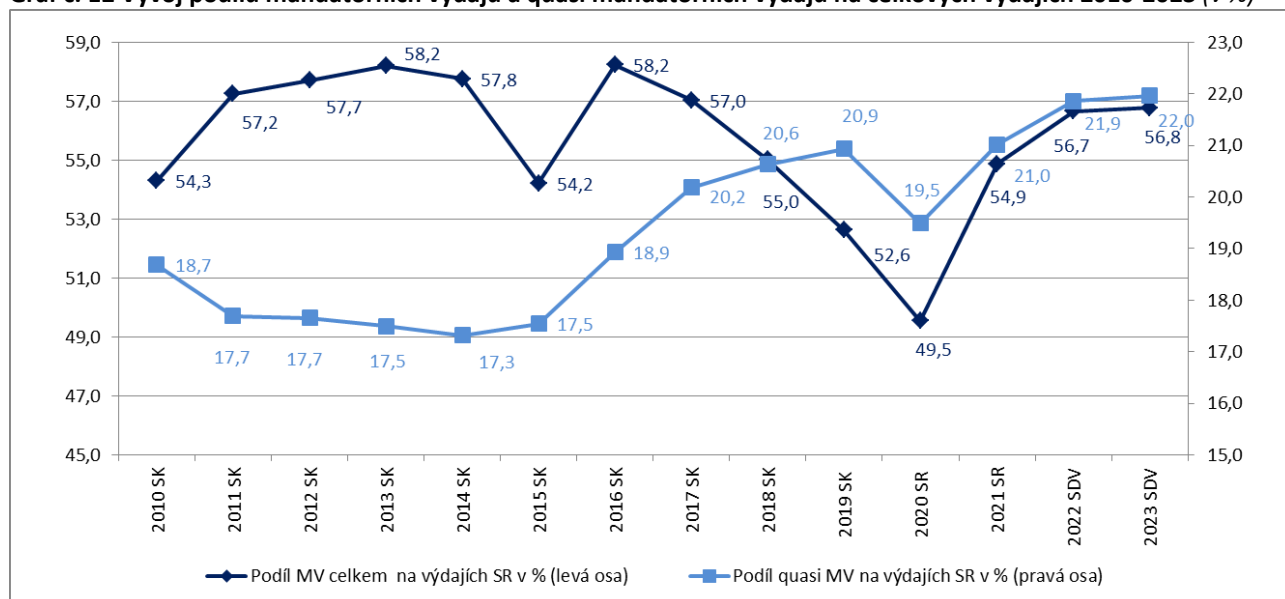
dajích jsou uvedeny v následující tabulce. Podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu se očekává v roce 2022 ve výši 56,7 % a v roce 2023 ve výši 56,8 %.

Tabulka č. 13 Podíl mandatorních výdajů celkem a quai MV na celkových výdajích SR v letech 2010-2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2010 SK	2011 SK	2012 SK	2013 SK	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
Výdaje SR celkem	1 156,8	1 155,5	1 152,4	1 173,2	1 211,6	1 297,3	1 219,8	1 279,8	1 401,0	1 551,7	1 864,8	1 808,3	1 764,6	1 783,4
Mandatorní výdaje celkem	628,1	661,5	665,1	682,9	699,8	703,4	710,3	730,0	770,9	816,6	923,8	992,2	999,9	1 012,5
Quasi mandatorní výdaje	216,2	204,4	203,5	205,3	209,8	227,6	230,9	258,3	289,1	324,8	363,4	380,1	385,7	391,7
Podíl MV celkem na výdajích SR v % (levá osa)	54,3	57,2	57,7	58,2	57,8	54,2	58,2	57,0	55,0	52,6	49,5	54,9	56,7	56,8
Podíl quasi MV na výdajích SR v % (pravá osa)	18,7	17,7	17,7	17,5	17,3	17,5	18,9	20,2	20,6	20,9	19,5	21,0	21,9	22,0

Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2022 a 2023 pro srovnatelnost počítají se 100 mld. Kč v rámci EU/FM.

Graf č. 12 Vývoj podílu mandatorních výdajů a quai mandatorních výdajů na celkových výdajích 2010-2023 (v %)



Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2022 a 2023 pro srovnatelnost počítají se 100 mld. Kč v rámci EU/FM.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona jsou pro rok 2022 rozpočtovány ve výši 937,6 mld. Kč a tvoří 93,8 % celkových mandatorních výdajů. Zbývající část představují ostatní mandatorní výdaje, které plynou z jiných právních norem, případně smluvních závazků státu a v roce 2022 činí 62,3 mld. Kč (z toho 57 mld. Kč činí odvody do rozpočtu EU).

V roce 2023 jsou mandatorní výdaje vyplývající ze zákona rozpočtovány ve výši 949,4 mld. Kč a ostatní mandatorní výdaje ve výši 63,2 mld. Kč (z toho 58 mld. Kč činí odvody do rozpočtu EU).

Tabulka č. 14 Podíl mandatorních výdajů celkem a quai mandatorních výdajů na HDP a příjmech státního rozpočtu (v mld. Kč)

ukazatel	2010 SK	2011 SK	2012 SK	2013 SK	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
mandatorní výdaje celkem	628,1	661,5	665,1	682,9	699,8	703,5	710,4	730,0	770,9	816,6	923,8	992,2	999,9	1 012,5
quasi mandatorní výdaje	216,2	204,4	203,5	205,3	209,8	227,6	230,9	258,3	289,1	324,8	363,4	380,1	385,7	391,7
podíl mandatorních výdajů celkem na HDP v %	15,9	16,4	16,4	16,7	16,1	15,2	14,8	14,3	14,3	14,2	16,6	16,9	16,4	15,9
podíl mandatorních výdajů celkem na příjmech v %	62,8	65,3	63,3	62,5	61,7	57,0	55,4	57,3	54,9	53,6	67,7	66,7	67,6	66,1
podíl quasi mandatorních výdajů na HDP v %	5,5	5,1	5,0	5,0	4,8	4,9	4,8	5,1	5,3	5,6	6,5	6,5	6,3	6,2
podíl quasi mandatorních výdajů na příjmech v %	21,6	20,2	19,4	18,8	18,5	18,4	18,0	20,3	20,6	21,3	26,6	25,5	26,1	25,6

Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2022 a 2023 pro srovnatelnost počítají se 100 mld. Kč v rámci EU/FM.

6.3.2 Mandatorní sociální výdaje

Aktualizace schváleného výhledu na rok 2022 a návrh výhledu na rok 2023 vychází z legislativních a metodických úprav, které byly promítnuty již do odhadů jednotlivých výdajových položek v návrhu státního rozpočtu na rok 2021 spolu se zohledněním vlivu predikce makroekonomických ukazatelů ze září 2020.

Do návrhu rozpočtového výhledu na roky 2022 a 2023 byly promítnuty úpravy sociální legislativy, které postupně nabývají účinnosti. Jedná se například o zvýšení maximálního příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce a zvýšení částek životního a existenčního minima.

Odhad výdajů sledovaného souboru sociálních výdajů na rok 2022 je ve výhledu zapracován v celkové částce 856,0 mld. Kč a na celkových výdajích státního rozpočtu bez EU a FM se podílí 51,4 %. Návrh výdajů na rok 2022 je oproti schválenému střednědobému výhledu vyšší o 57,0 mld. Kč. Odhad výdajů na jednotlivé dávkové tituly byl zpřesněn podle jednotlivých výdajových položek na základě očekávané skutečnosti roku 2020 a návrhu

rozpočtu na rok 2021. Výrazný nárůst je způsoben zejména zvýšením výdajů na platbu do veřejného zdravotního pojištění za osoby, za které pojistné hradí stát, o 51,5 mld. Kč, což souvisí se schváleným postupným zvýšením platby za jednu osobu z 1 067 Kč na 1 767 Kč. Dále se jedná především o posílení výdajů na podpory v nezaměstnanosti o 5,5 mld. Kč v souvislosti s očekávaným negativním vývojem na trhu práce a s tím souvisejícím zvýšením nezaměstnanosti.

Odhad celkových výdajů na sociální transfery a služby zaměstnanosti je ve výhledu na rok 2023 zapracován v celkové výši 866,1 mld. Kč s meziročním tempem růstu 1,2 %, v absolutním vyjádření jsou výdaje roku 2023 oproti roku 2022 vyšší o 10,1 mld. Kč. Celkově odhadované výdaje na sociální transfery a služby zaměstnanosti na rok 2023 představují 51,4 % celkových výdajů státního rozpočtu bez prostředků EU a FM. Výdaje na sociální dávky v roce 2023 představují 83,0 % z celkových mandatorních sociálních výdajů.

Tabulka č. 15 Přehled výhledu sociálních mandatorních výdajů podle jednotlivých výdajových segmentů v letech 2016 – 2023 (v mil. Kč)

ukazatel v mil. Kč		2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2019 SR	2020 oček. SK	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV	index v %			
						1	2	3	4	5	2/1	3/2	4/3	5/4
I.	výdaje na sociální dávky	514 265	531 052	557 871	603 411	663 644	676 644	696 634	708 580	718 830	102,0	103,0	101,7	101,4
I.1	důchodové pojištění	399 293	414 652	434 083	471 797	507 293	506 742	536 776	549 212	561 771	99,9	105,9	102,3	102,3
I.2	nemocenské pojištění	26 505	28 569	34 262	39 230	50 637	55 015	43 584	44 299	44 623	108,6	79,2	101,6	100,7
I.3	úrazové pojištění	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
I.4	státní sociální podpora a péčovská péče	38 427	37 885	40 142	38 807	49 246	52 636	49 252	49 369	49 469	106,9	93,6	100,2	100,2
I.5	podpory v nezaměstnanosti	8 254	7 854	7 543	8 144	7 600	12 000	15 500	13 200	10 000	157,9	129,2	85,2	75,8
I.6	dávky pomoci ve hmotné nouzi	9 347	7 500	5 426	4 439	5 351	4 900	5 658	5 901	6 200	91,6	115,5	104,3	105,1
I.7	dávky pro zdravotně postižené	2 045	1 997	2 666	2 691	3 100	2 800	3 000	3 000	3 000	90,3	107,1	100,0	100,0
I.8	příspěvek na péči v sociálních službách	23 104	25 174	26 068	29 822	31 300	33 261	33 000	33 400	33 400	106,3	99,2	101,2	100,0
I.9	zvláštní dávky ozbrojených sborů	7 288	7 420	7 680	8 480	9 115	9 289	9 862	10 197	10 365	101,9	106,2	103,4	101,6
I.10	ostatní dávky povahy soc. zabezpečení	2	1	1	1	2	1	2	2	2	50,0	200,0	100,0	100,0
II.	odškodnění a náhrady obyvatelstvu	637	564	523	489	1 373	462	1 322	1 322	1 322	33,6	286,1	100,0	100,0
III.	náhrady mezd - ochrana zaměstnanců	250	167	257	278	300	300	400	300	300	100,0	133,3	75,0	100,0
I. až III.	mandatorní peněžní transfery fyz. osobám celkem	515 152	531 783	558 651	604 178	665 317	677 406	698 356	710 202	720 452	101,8	103,1	101,7	101,4
IV.	příspěvek na penzijní připojištění	6 807	6 878	6 995	7 200	7 400	7 400	7 600	7 800	7 800	100,0	102,7	102,6	100,0
V.	platba do veřejného zdravotního pojištění	62 254	65 254	68 359	71 849	99 150	97 932	129 632	128 464	128 316	98,8	132,4	99,1	99,9
VI.	sociální dotace a příspěvky zaměstnavatelům	5 508	6 229	7 249	7 814	8 006	9 100	9 000	9 000	9 000	113,7	98,9	100,0	100,0
VI.1	podpora zaměstnávání zdravotně postižených osob	4 952	5 676	6 755	7 405	7 505	8 600	8 500	8 500	8 500	114,6	98,8	100,0	100,0
VI.2	příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	556	553	494	409	501	500	500	500	500	99,8	100,0	100,0	100,0
I. až VI.	mandatorní sociální výdaje celkem	589 721	610 144	641 254	691 041	779 873	791 838	844 588	855 466	865 568	101,5	106,7	101,3	101,2
VII.	aktivní politika zaměstnanosti (služby) *)	2 028	2 289	1 775	1 435	13 111	13 111	500	500	500	100,0	3,8	100,0	100,0
I. až VII.	sociální výdaje a služby zaměstnanosti celkem	591 749	612 433	643 029	692 476	792 984	804 949	845 088	855 966	866 068	101,5	105,0	101,3	101,2

Poznámka: *) nezahrnuje prostředky z EU a FM.

6.3.3 Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci

V platové oblasti střednědobého rozpočtu na roky 2022 a 2023 není uvažováno s meziročním plošným nárůstem objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady).

Střednědobé rozpočty v sobě nezahrnují prostředky spolufinancování z nadnárodních zdrojů (EU/FM), neboť ty jsou rozpočtovány pouze jednoručně.

Ve střednědobém výhledu na rok 2022 dochází k meziročnímu poklesu objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 0,03 mld. Kč resp. ke zvýšení personální kapacity o 950 míst.

V návrhu jsou zapracovány jednak vlivy, které vychází z parametrů střednědobého výhledu na rok 2022, který byl schválen usnesením vlády č. 652/2019 – nejvýraznějším z těchto vlivů je v kapitole Ministerstvo obrany navýšení o 1 000 míst vojáků z povolání a 100 míst obslužného aparátu včetně navýšení prostředků na platy o 0,5 mld. Kč v rámci Koncepce výstavby Armády ČR, dalším vlivem je pak v téže kapitole zvýšení finančních prostředků ve výši 16,6 mil. Kč pro aktivní zálohy. V kapitole Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR dochází k navýšení prostředků na odchodné ve výši 58 mil. Kč (konec volebního období) a v kapitole Senát Parlamentu ČR dochází k navýšení finančních prostředků o 16,5 mil. Kč v souvislosti s překryvem mandátů senátorů a na zajištění odchodného.

Návrh dále obsahuje vlivy z letošního roku, z nichž nejvýraznějším je v kapitole Ministerstvo obrany snížení počtu míst o 450 vojáků z povolání a 50 míst obslužného aparátu včetně snížení prostředků na jejich platy ve výši 0,24 mld. Kč v důsledku zpomaleného náboru v Armádě ČR kvůli hospodářské krizi související s celosvětovou pandemií.

V téže kapitole dále dochází ke zvýšení finančních prostředků o 43 mil. Kč. Tato změna se týká příplatků za službu v zahraničí v souvislosti s novými misemi (usnesení vlády č. 500/2000).

V kapitole Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR dochází k dalšímu navýšení prostředků na odchodné poslanců, a to ve výši 5,9 mil. Kč.

V kapitole Ministerstvo vnitra dochází ke zvýšení počtu míst příslušníků Policie ČR o 1 000 podle usnesení vlády č. 166/2020. Finanční prostředky potřebné k zabezpečení prostředků na platy k nově vzniklým služebním místům budou uvolňovány v závislosti na úspěšnosti obsazování přidělených služebních míst.

V kapitole Ministerstvo financí dochází ke snížení prostředků na platy ve výši 0,1 mld. Kč včetně snížení počtu míst úředníků finanční správy o 200 v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí.

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví dochází ke snížení jednoručního vlivu v služebním úřadu Ministerstvo zdravotnictví – ústřední orgán resp. krajských hygienických stanicích, a to celkem o 158 míst včetně snížení prostředků na platy v celkové výši 0,08 mld. Kč. Tato úprava se týká realizace Chytré karantény 2.0 podle UV č. 576/2020.

V kapitole Český statistický úřad dochází k odpočtu objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci v celkové výši 0,12 mld. Kč včetně snížení počtu míst o 187 související s agendou Sčítání lidu, domů a bytů 2021 v Česku.

Záporně se v rozpočtu dále projevuje korekce národního podílu financování v oblasti administrace a realizace projektů EU/FM (0,14 mld. Kč).

Dalším vlivem je pak předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, které se uskuteční ve 2. polovině roku 2022. V této souvislosti se oproti roku 2021 zvyšuje počet míst napříč kapitolami o 13 a objem prostředků na platy o 0,05 mld. Kč.

Ve střednědobém výhledu na rok 2023 dochází k meziročnímu snížení objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 0,27 mld. Kč resp. navýšení personální kapacity o 667 míst.

Nejvýraznější vlivy jsou patrné v kapitole Ministerstvo obrany, kde je promítnuta změna, která bezprostředně souvisí se zpomaleným nábojem v Armádě ČR, tedy se snižováním početních stavů v letech 2021 a 2022. Pro rok 2023 se však již očekává zvýšený nábor a počet míst vojáků z povolání roste o 550, počet míst obslužného aparátu pak o 50, a to včetně souvisejícího objemu prostředků na platy v celkové výši 0,28 mld. Kč.

V kapitole Ministerstvo obrany dále dochází ke snížení objemu prostředků na ostatní platby za provedenou práci o 0,3 mld. Kč. Tato úprava se týká příplatků za službu v zahraničí v souvislosti s novými misemi (usnesení vlády č. 500/2000).

V kapitole Ministerstvo financí dochází k dalšímu snížení prostředků na platy ve výši 0,1 mld. Kč včetně snížení počtu míst úředníků finanční správy o 200, a to v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí. Patrný je též vliv zvýšení počtu míst úředníků finanční správy o 13 a prostředků na platy ve výši 6,2 mil. Kč v souvislosti s připravovanou novelou zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, a zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon.

V kapitole Ministerstvo vnitra dochází ke zvýšení počtu míst příslušníků Policie ČR o dalších 500, a to v souvislosti s usnesením vlády č. 166/2020. Jak je uvedeno výše, finanční prostředky potřebné k zabezpečení prostředků na platy k nově vzniklým služebním místům budou uvol-

ňovány v závislosti na úspěšnosti obsazování přidělených služebních míst.

Výrazným vlivem je pak vliv týkající se předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. V této souvislosti

se oproti roku 2022 snižuje počet míst napříč kapitolami o 111 a objem prostředků na platy o 0,08 mld. Kč.

Tabulka č. 16 Vývoj objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, počtu míst a průměrných platů v OSS a PO v letech 2016 – 2023

OSS a PO celkem	2016 SR	2017 SR	2018 SR	2019 SR	2020 SR	2021 SR	rozdíl	2022 SDV	rozdíl	2023 SDV	rozdíl
	1	2	3	4	5	6	7=6-5	8	9=8-6	10	11=10-8
prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci celkem (mil. Kč)	147 267	159 481	184 164	207 525	224 700	237 470	12 769	237 441	-29	237 168	-273
počet míst celkem	433 120	439 856	448 103	464 446	470 077	476 973	6 896	477 923	950	478 590	667
průměrný plat celkem (Kč)	26 957	28 793	32 728	35 937	38 292	40 123	1 831	40 110	-13	40 105	-5

Poznámka: údaje nezahrnují prostředky spolufinancování EU/FM

6.3.4 Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU

Tabulka č. 17 Odvody vlastních zdrojů EU v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
odvody prostředků určených k úhradě vlastních zdrojů EU	36,7	35,4	42,7	44,1	47,0	55,0	57,0	58,0

Pro přípravu návrhu a rozpočtového výhledu na roky 2022 - 2023 byla pro vlastní zdroje EU placené ze státního rozpočtu (tj. na zdroj dle DPH, zdroj dle HND, nový zdroj z nerecyklovaných plastových obalů a hrubé snížení zdrojů založených na HND) použita následující východiska:

- odhad potřeb výše vlastních zdrojů Unie v roce 2021 vychází z kompromisu pro nový finanční rámec 2021+ schváleného Evropskou radou v červenci 2020¹ a z upraveného systému vlastních zdrojů, který by měl být Radou schválen do konce roku 2020 tak, aby se dle něj mohly začít odvádět prostředky do rozpočtu EU od 1. 1. 2021²,

- výše příjmů rozpočtu EU v letech 2021 - 2023 se bude pohybovat na úrovni stropů celkových plateb nového finančního rámce;
- v důsledku samotného brexitu nedojde k podstatné změně ve výši vybraných cel, výše vybraných cel však klesne kvůli nižšímu podílu vybraných cel odváděného do rozpočtu EU (nově 75 %) a do určité míry rovněž kvůli krizi způsobené pandemií koronaviru;
- Spojené království (UK) se nadále bude podílet na části plateb vztahujících se k závazkům období 2014-2020, platby vztahující se k období 2021-2027 budou hrazeny zvýšením vlastních zdrojů ostatních členských států EU;
- výše vlastních zdrojů EU hrazených z národních rozpočtů všech členských zemí EU pokrývá v uvedeném období cca 89 % celkové výše příjmů rozpočtu EU³;

¹ S podobou a objemem VFR 2021-2027 musí ještě vyslovit souhlas Evropský parlament, poté bude schvalován rozpočet pro rok 2021. V objemu VFR 2021-2027 je zahrnuto i financování Evropského rozvojového fondu, který EK navrhla včlenit do rozpočtu EU i vyšší rabaty pro vybrané ČS oproti původnímu návrhu Komise.

² V rámci upraveného systému vlastních zdrojů bude snížen EU podíl na příjmech z cel na 75 % (oproti stávajícím 80 %), zaveden bude nový vlastní zdroj z nerecyklovaného plastového obalového odpadu (hrazený ze státního rozpočtu), pro vybrané členské státy budou aplikovány paušální slevy na odvodech ze zdroje z HND.

³ Zbývajících 11 % příjmů tvoří příjmy z tradičních vlastních zdrojů (cel), které jsou do rozpočtu EU vybírány přímo, a ostatní vlastní příjmy (např. pokuty za porušení pravidel vnitřního trhu). Tyto příjmy nejsou financovány ze státního rozpočtu.

- v souvislosti s relativním rychlejším růstem ČR oproti průměru EU by měl podíl ČR na zdrojích EU hrazených ze státních rozpočtů postupně narůstat, pro uvedené období předpokládáme, že podíl bude představovat cca 1,5 %;
- vzhledem k nejasné délce a intenzitě dopadu krize způsobené pandemií koronaviru na HND jednotlivých členských států, příjmy z DPH a na vývoj kurzu je provádění odhadů vlastních zdrojů zejména pro roky 2022-2023 poměrně obtížné.

6.3.5 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace

Prostředky v této oblasti jsou rozpočtovány ve výši 47,7 mld. Kč (z toho ve výši 37,5 mld. Kč bez EU/FM) v roce 2021, ve výši 38 mld. Kč (bez EU) v roce 2022 a rovněž 38 mld. Kč (bez EU/FM) v roce 2023. Výši výda-

jů na výzkum a vývoj v členění na financované z národních zdrojů a kryté zahraničními zdroji ukazuje následující tabulka. Rovněž je uveden podíl celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace na hrubém domácím produktu.

Tabulka č. 18 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace v letech 2016 – 2023 (v mld. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
celkem vč. zahraničních zdrojů	30,7	35,1	42,3	45,3	46,8	47,7	38,0	38,0
v tom:								
1. národní zdroje	28,0	30,6	33,4	36,6	36,2	37,5	38,0	38,0
- institucionální podpora	13,7	14,8	17,1	18,6	18,9	20,3	20,3	20,3
- účelová podpora	14,3	15,8	16,3	18,0	17,3	17,2	17,7	17,7
2. kryté zahraničními zdroji	2,7	4,5	8,9	8,7	10,6	10,2	0,0	0,0
podíl celkových výdajů na HDP v %	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6

Poznámka: roky 2022 a 2023 bez zahraničních zdrojů.

6.3.6 Výdaje na podporu exportu

Tabulka níže zachycuje výdaje na podporu exportu rozpočtové v kapitole Všeobecná pokladní správa.

Tabulka č. 19 Výdaje na podporu exportu v letech 2016 – 2023 (v mil. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
Dotace na podporu exportu - Česká exportní banka, a.s.	3 823,9	31,4	0,0	73,2	400,0	0,0	0,0	0,0
Navýšení základního kapitálu České exportní banky, a.s.	1 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dotace na podporu exportu - doplnění pojistných fondů EGAP	2 200,0	2 800,0	4 330,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dorovnání úrokových rozdílů u vývozních úvěrů	0,0	0,0	0,0	0,0	250,0	250,0	250,0	250,0
EGAP, a.s. - zvýšení základního kapitálu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkem	7 023,9	2 831,4	4 330,3	73,2	650,0	250,0	250,0	250,0

6.4 Předpokládaný způsob financování deficitu

V předloženém střednědobém výhledu státního rozpočtu se předpokládá, že schodky státního rozpočtu budou pokryty snížením stavu na účtech státních finančních aktiv a zvýšením stavu státního dluhu; v případě zvýšení

stavu na účtech státních finančních aktiv budou schodky státního rozpočtu a zvýšení stavu na účtech státních finančních aktiv pokryty zvýšením stavu státního dluhu.

7 Základní ukazatele státních fondů ve střednědobém výhledu

Státní fondy jsou samostatné právnické osoby zřízené příslušnými zákony. Střednědobý výhled státních fondů obsahuje očekávané příjmy a výdaje státních fondů na rok, na který je předkládán návrh státního rozpočtu a na dva roky bezprostředně následující po tomto roce. V České republice jsou zřízeny následující státní fondy:

- Státní fond dopravní infrastruktury;
- Státní zemědělský intervenční fond;
- Státní fond kinematografie;
- Státní fond kultury České republiky;
- Státní fond podpory investic;
- Státní fond životního prostředí České republiky.

7.1 Státní fond dopravní infrastruktury

Návrh rozpočtu na rok 2021 i na oba následující roky střednědobého výhledu jsou sestaveny jako vyrovnané. Celkové příjmy a výdaje jsou pro rok 2021 rozpočtovány ve výši 127,5 mld. Kč, pro rok 2022 ve výši 66,0 mld. Kč a pro rok 2023 také ve výši 66,0 mld. Kč bez prostředků EU a FM. Hlavní zdroje příjmů v návrhu na rok 2021 tvoří daňové příjmy ve výši 19,5 mld. Kč a nedaňové příjmy (výnos z mýtného) ve výši 12,5 mld. Kč. Přijaté transfery (dotace) jsou v návrhu na rok 2021 rozpočtovány v cel-

kové výši 95,5 mld. Kč. Dotace ze státního rozpočtu určené na krytí deficitu jsou pro rok 2021 stanoveny ve výši 56,7 mld. Kč, ve výši 30,4 mld. Kč v roce 2022 a ve výši 30,1 mld. Kč v roce 2023.

Na výdajové straně v roce 2021 z celkových výdajů ve výši 127,5 mld. Kč tvoří rozhodující část výdaje určené na výstavbu, modernizaci, opravy a údržbu silnic, dálnic, celostátních i regionálních drah, na výstavbu a modernizaci vodních cest a na příspěvkové programy.

Tabulka č. 20 Státní fond dopravní infrastruktury v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	127 502 256 970	66 025 000 000	66 025 000 000
z toho: dotace z kapitoly MD na programy (projekty) EU a ČR	21 977 256 970	0	0
dotace z kapitoly MD na projekty spolufinancované EIB	1 801 390 000	2 653 041 000	2 655 646 000
dotace z kapitoly MD na projekty spolufinancované z RRF	15 000 000 000	0	0
dotace ze státního rozpočtu na krytí deficitu	56 723 610 000	30 371 959 000	30 069 354 000
výdaje celkem	127 502 256 970	66 025 000 000	66 025 000 000
saldo příjmů a výdajů	0	0	0

7.2 Státní zemědělský intervenční fond

V návrhu příjmů rozpočtu na rok 2021 v celkové výši 40,2 mld. Kč tvoří nejvýznamnější příjmovou položku dotace na Společnou zemědělskou politiku z kapitoly Ministerstvo zemědělství ve výši 37,6 mld. Kč. Součástí příjmů fondu je i dotace ze státního rozpočtu na činnost a ostatní dotace v celkové výši 2,2 mld. Kč. Celkové přijaté transfery ze státního rozpočtu tak činí téměř 40 mld. Kč.

Celkové výdaje fondu na rok 2021 jsou rozpočtovány ve výši 40,2 mld. Kč. Fond provádí administraci řady pod-

por, které jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány. Jedná se zejména o přímé platby, opatření Společné organizace trhu (finanční podpory, vývozní subvence, dotace, intervenční nákupy aj.) a další výdaje spojené s účastí v Programu rozvoje venkova.

V letech střednědobého výhledu se předpokládají příjmy a výdaje ve výši téměř 11,2 mld. Kč v roce 2022 a ve výši 11,1 mld. Kč v roce 2023. Výdaje na léta 2022 a 2023 neobsahují prostředky EU a FM (promítají se až při přípravě ročního rozpočtu).

Tabulka č. 21 Státní zemědělský intervenční fond v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	40 190 522 621	11 154 349 000	11 131 876 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MZE	37 646 516 621	8 990 439 000	8 990 439 000
dotace ze státního rozpočtu na činnost a ostatní dotace	2 150 000 000	1 900 000 000	1 900 000 000
výdaje celkem	40 190 522 621	11 154 349 000	11 131 876 000
saldo příjmů a výdajů	0	0	0

7.3 Státní fond kinematografie

Příjmy Státního fondu kinematografie pro rok 2021 jsou rozpočtovány ve výši 1 267,9 mil. Kč. Z vlastních příjmů fondu tvoří největší část příjmy od provozovatelů televizního vysílání, příjmy z poskytování licencí k užití filmů, k nimž fond vykonává práva výrobce, příjmy od pořadatelů kinematografických představení a příjmy od provozovatelů převzatého vysílání. Celková výše dotace ze státního rozpočtu na rok 2021 je pro fond určena ve výši 1 007,9 mil. Kč, z toho dotace na filmové pobídky činí 800 mil. Kč.

Výdaje pro rok 2021 jsou navrhovány také ve výši 1 267,9 mil. Kč, výdaje jsou určeny především na poskytování podpor projektů v oblasti kinematografie a podporu filmových pobídek.

V roce 2022 jsou Státním fondem kinematografie plánovány příjmy i výdaje ve výši 1 252,4 mil. Kč a v roce 2023 příjmy i výdaje rovněž ve výši 1 252,4 mil. Kč, přičemž dotace ze státního rozpočtu na léta 2022 a 2023 činí 992,4 mil. Kč.

Tabulka č. 22 Státní fond kinematografie v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	1 267 870 855	1 252 400 000	1 252 400 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MK	1 007 870 855	992 400 000	992 400 000
výdaje celkem	1 267 870 855	1 252 400 000	1 252 400 000
saldo příjmů a výdajů	0	0	0

7.4 Státní fond kultury České republiky

Celkové příjmy fondu jsou na rok 2021 rozpočtovány ve výši 75,9 mil. Kč. Hlavní příjmy v roce 2021 i v následujících letech tvoří výnosy z reklam vysílaných na ČT2 v předpokládané výši 35 mil. Kč a příjmy z pronájmu nemovitostí.

Výdaje fondu pro rok 2021 jsou rozpočtovány ve výši 59,5 mil. Kč. Největší výdajové položky představují záko-

nem stanovené podpory poskytované na projekty v oblasti kultury.

Rozpočty na rok 2021 i léta výhledu 2022 a 2023 jsou navrhovány jako přebytkové. Příjmy jsou na rok 2022 i 2023 stanoveny ve výši 75,9 mil. Kč a výdaje ve výši 59,5 mil. Kč pro oba roky.

Tabulka č. 23 Státní fond kultury ČR v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	75 889 380	75 889 380	75 889 380
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MK	2 389 380	2 389 380	2 389 380
transfer - výnosy z reklamy dle zákona č. 483/1991 Sb.	35 000 000	35 000 000	35 000 000
výdaje celkem	59 480 000	59 480 000	59 480 000
saldo příjmů a výdajů	16 409 380	16 409 380	16 409 380

7.5 Státní fond podpory investic

Pro rok 2021 jsou příjmy rozpočtovány ve výši 2 040 mil. Kč, ve výhledu na rok 2022 ve výši 1 245 mil. Kč a na rok 2023 ve výši 1 250 mil. Kč. Příjmy fondu jsou tvořeny především splátkami úvěrů, které fond poskytl. Roční splátky úvěrů v roce 2021 budou činit 700 mil. Kč. Úroky z těchto úvěrů se předpokládají ve výši 90,4 mil. Kč. Sou-

částí příjmů fondu je i dotace ze státního rozpočtu ve výši 1 249 mil. Kč.

Výdaje na rok 2021 jsou stanoveny na 3 435 mil. Kč jsou především určeny na úvěry fyzickým a právnickým osobám ve výši 1 410 mil. Kč, na dotace obcím na program Výstavba pro obce na pořízení sociálního bydlení v obcích a program Regenerace veřejných prostranství

v celkové výši 630 mil. Kč, na výplatu úrokových dotací k úvěrům na rekonstrukce a modernizace bytových domů poskytnutých v letech 2001 - 2010 ve výši 591 mil. Kč, na výplatu úrokových dotací k úvěrům na rekonstrukce a modernizace bytových domů poskytnutých v roce 2011 ve výši 69 mil. Kč, na výdaje zajišťování pod-

por ve výši 88,7 mil. Kč, na snižování jistiny úvěrů mladým lidem na výstavbu ve výši 40 mil. Kč a na správní výdaje fondu ve výši 106,3 mil. Kč.

V roce 2022 jsou výdaje plánovány ve výši 2 649 mil. Kč, v roce 2023 jsou výdaje rozpočtovány také ve výši 2 649 mil. Kč.

Tabulka č. 24 Státní fond podpory investic v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	2 040 000 000	1 245 000 000	1 250 000 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MMR	1 249 000 000	449 000 000	449 000 000
výdaje celkem	3 435 000 000	2 649 000 000	2 649 000 000
z toho: poskytnuté půjčky	1 410 000 000	1 460 000 000	1 650 000 000
saldo příjmů a výdajů	-1 395 000 000	-1 404 000 000	-1 399 000 000

7.6 Státní fond životního prostředí České republiky

Příjmy fondu jsou pro rok 2021 rozpočtovány ve výši 3 580 mil. Kč, přičemž převážnou část vlastních příjmů tvoří poplatky za znečišťování životního prostředí ve výši 986,3 mil. Kč. Zbývající část příjmů tvoří úhrada nákladů na administraci programu Nová zelená úsporám (NZÚ) ve výši 80 mil. Kč a technická podpora OPŽP 2014+ ve výši 210 mil. Kč, příjmy v rámci Inovativního finančního nástroje (IFN) ve výši 120 mil. Kč, dále splátky půjček poskytnutých příjemcům podpor ve výši 204,3 mil. Kč a platby úroků z těchto půjček ve výši 6,4 mil. Kč. V rámci Norských fondů je příjmem refundace nákladů administrace programu ve výši 12 mil. Kč a příjem prostředků na realizaci projektových výdajů ve výši 200 mil. Kč. Součástí příjmů fondu je i dotace ze státního rozpočtu ve výši 1 800 mil. Kč.

Výdaje fondu na rok 2021 jsou stanoveny ve výši 5 652 mil. Kč. Velkou část výdajů představuje financování Národního programu Životní prostředí ve výši 4 180 mil. Kč, dále kotlíkové dotace obcím a krajům ve výši 500 mil. Kč, kofinancování závazků v rámci programu Operační program Životní prostředí (OPŽP) ve výši 279 mil. Kč, celkové výdaje na Inovativní finanční nástroj ve výši 218 mil. Kč, Norské fondy ve výši 105 mil. Kč a úhrada nákladů spojených s činností kanceláře fondu ve výši 626 mil. Kč.

V roce 2022 jsou příjmy fondu navrženy ve výši 2 220 mil. Kč a výdaje ve výši 3 615 mil. Kč, v roce 2023 jsou příjmy rozpočtovány ve výši 1 963 mil. Kč a výdaje ve výši 3 514,6 mil. Kč.

Tabulka č. 25 Státní fond životního prostředí ČR v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	3 580 000 000	2 220 000 000	1 963 000 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na TA	290 000 000	290 000 000	290 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na kotlíky	0	80 000 000	200 000 000
převody z NF na financování projektů Norských fondů a úhradu TP	212 000 000	212 000 000	150 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP	1 800 000 000	500 000 000	0
výdaje celkem	5 652 000 000	3 615 000 000	3 514 600 000
z toho: poskytnuté půjčky	367 600 000	343 671 000	282 883 000
saldo příjmů a výdajů	-2 072 000 000	-1 395 000 000	-1 551 600 000

7.7 Úhrnná bilance státních fondů

Úhrnná celková bilance základních ukazatelů státních fondů je v rámci střednědobého výhledu na roky 2022 a 2023 uvedena spolu s návrhem rozpočtu na rok 2021

v následující tabulce. Výdaje na léta 2022 a 2023 neobsahují prostředky EU a FM (promítají se až při přípravě ročního rozpočtu).

Tabulka č. 26 Úhrnná bilance státních fondů v letech 2021 – 2023 (v Kč)

ukazatel	2021 R	2022 SDV	2023 SDV
příjmy celkem	174 656 539 826	81 972 638 380	81 698 165 380
v tom: daňové příjmy	20 767 300 000	21 101 700 000	21 599 000 000
nedaňové a kapitálové příjmy	13 827 000 000	14 357 600 000	14 350 300 000
z toho: příjmy ze spolufinancování z rozpočtu EU	0	0	0
splátky půjček	904 300 000	935 000 000	928 300 000
výnos z mýtného	12 500 000 000	13 000 000 000	13 000 000 000
přijaté transfery	140 062 239 826	46 513 338 380	45 748 865 380
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly Mze	37 646 516 621	8 990 439 000	8 990 439 000
dotace z kapitoly MD na programy (projekty) EU a ČR	21 977 256 970	0	0
dotace z kapitoly MD na projekty spolufinancované z EIB	1 801 390 000	2 653 041 000	2 655 646 000
dotace z kapitoly MD na projekty spolufinancované z RRF	15 000 000 000	0	0
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na TA	290 000 000	290 000 000	290 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na IFN	0	0	0
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na kotlíky	0	80 000 000	200 000 000
převody z NF na financování projektů Norských fondů a úhradu TP	212 000 000	212 000 000	150 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP	1 800 000 000	500 000 000	0
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MMR	1 249 000 000	449 000 000	449 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MK	1 010 260 235	994 789 380	994 789 380
transfer - výnosy z reklamy dle zákona č. 483/1991 Sb.	35 000 000	35 000 000	35 000 000
dotace ze státního rozpočtu na činnost a ostatní dotace	2 150 000 000	1 900 000 000	1 900 000 000
přijaté transfery ze státních fondů (TP PRV)	166 985 000	37 110 000	14 637 000
přijaté transfery z EU (TAIEX)	221 000	0	0
dotace ze státního rozpočtu na krytí deficitu	56 723 610 000	30 371 959 000	30 069 354 000
výdaje celkem	178 107 130 446	84 755 229 000	84 632 356 000
z toho: poskytnuté půjčky	1 777 600 000	1 803 671 000	1 932 883 000
saldo příjmů a výdajů	-3 450 590 620	-2 782 590 620	-2 934 190 620

D Další vybrané údaje střednědobého výhledu na léta 2022 a 2023

8 Výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie v letech 2022 – 2023

Výdaje na operační programy programového období 2007-2013

Financování projektů z programového období 2007-2013 bylo ukončeno a z tohoto důvodu není zapotřebí v letech 2022 a 2023 rozpočtovat prostředky na předfinancování podílu EU a na národní spolufinancování ze státního rozpočtu k projektům z tohoto období.

Výdaje na operační programy programového období 2014-2020

V rámci Politiky soudržnosti v programovém období 2014-2020 má Česká republika nárok vyčerpat alokaci ve výši 23,1 mld. EUR a tato alokace se musí vyčerpat v souladu s pravidlem n+3 do 31. 12. 2023. Jakékoliv další výdaje příjemců po tomto datu nebudou z hlediska programů období 2014-2020 způsobilé. Nutným předpokladem pro vyčerpání alokace je realizace projektů a s tím související předfinancování podílu EU ze státního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že podle údajů MMR bylo k 31. 8. 2020 příjemcům projektů na základě žádostí o platbu dosud celkem proplaceno 55,5 % alokace, zbývajících 44,5 % alokace bude zapotřebí proplatit v letech 2020 až 2023. Lze předpokládat, že většina těchto prostředků bude uvolňována ze státního rozpočtu ke konci programového období v letech 2021 až 2023, tj. v období kryjícím se z velké části s obdobím střednědobého vý-

hledu. Proto je možné v letech střednědobého výhledu očekávat zvyšující se potřeby organizačních složek státu k financování operačních programů EU.

V letech 2021-2022 bude také čerpán nový nástroj pro posílení kohezní politiky v období 2014-2020 s názvem REACT EU, který poskytne dodatečnou alokaci členským státům, mj. na opatření v souvislosti s koronakrizí. Dle usnesení vlády ze dne 27. 7. 2020 č. 815, které vláda přijala v návaznosti na závěry Evropské rady, budou prostředky REACT EU v České republice v odhadované výši cca 1 mld. EUR přiděleny Integrovanému regionálnímu OP. O tyto prostředky bude v letech 2021 a 2022 navýšeno předfinancování podílu EU ze státního rozpočtu.

V letech 2021-2022 bude také čerpán nový nástroj pro posílení kohezní politiky v období 2014-2020 s názvem REACT EU, který poskytne dodatečnou alokaci členským státům, mj. na opatření v souvislosti s koronakrizí. Dle usnesení vlády ze dne 27. 7. 2020 č. 815, které vláda přijala v návaznosti na závěry Evropské rady, budou prostředky REACT EU v České republice v odhadované výši cca 1 mld. EUR přiděleny Integrovanému regionálnímu OP. O tyto prostředky bude v letech 2021 a 2022 navýšeno předfinancování podílu EU ze státního rozpočtu.

Výdaje na operační programy programového období 2021-2027

Dne 21. 7. 2020 Evropská rada schválila upravený Víceletý finanční rámec pro období 2021-2027, který pro všechny členské státy počítá s dlouhodobým rozpočtem ve výši 1 074,3 mld. EUR (v cenách r. 2018) a dodatečnými prostředky z nástroje Next Generation EU (NGEU) ve výši 750 mld. EUR (ceny r. 2018). ČR by měla na operační programy 2021-2027 čerpat prostředky ve výši cca 20,9 mld. EUR (z toho 19,9 mld. EUR v rámci Víceletého finančního rámce, cca 1 mld. EUR⁴ v REACT EU financovaného z NGEU).

Lze předpokládat, že v letech 2021-2023 bude toto nadcházející programové období zahajováno a budou dokončovány postupy pro realizaci operačních programů. Podle zkušeností z předchozích období je možné očekávat pomalý náběh výdajů státního rozpočtu a první výda-

je na financování operačních programů v roce 2022 a to nejprve na projekty technické pomoci a následně až na běžné projekty. V letech 2022 i 2023 lze při sestavování státního rozpočtu očekávat požadavky resortů na rozpočtování výdajů a příjmů.

Zahájení čerpání prostředků ze státního rozpočtu je však podmíněno řadou faktorů, které mohou zahájení plateb ze státního rozpočtu ovlivnit. Těmi základními faktory jsou: schválení legislativy EU a metodického prostředí pro programové období 2021-2027, schválení Dohody o partnerství a následně také operačních programů pro Českou republiku, nastavení spolehlivých řídicích a kontrolních mechanismů jednotlivými řídicími orgány, vyhlášení konkrétních výzev k předkládání projektů řídicími orgány a spolehlivé nastavení informačních systémů používaných pro administraci operačních programů.

⁴ Skutečná finální částka bude záviset na vývoji hospodářství a nezaměstnanosti v členských státech, tj. statických údajích, které ještě nejsou dostupné.

Výdaje na Společnou zemědělskou politiku 2014-2020

Financování Společné zemědělské politiky je tvořeno dvěma hlavními zdroji: přímými platbami a prostředky na rozvoj venkova. Předfinancování přímých plateb ze státního rozpočtu je na období roku 2020 stanoveno na základě schválených alokací, přičemž na přímé platby může ČR v programovém období 2014-2020 čerpat téměř 6 mld. EUR a na rozvoj venkova 2,3 mld. EUR.

Výdaje na Společnou zemědělskou politiku v období 2021-2027

Společná zemědělská politika pro nové programové období prošla zásadními změnami. Veškeré výdaje budou implementovány v rámci národního strategického plánu. Nové programové období pro Společnou zemědělskou politiku bude v letech 2022 a 2023 připravováno a zahajováno, veškeré výdaje v rámci nového programového období budou způsobilé až po schválení národního strategického rámce. V letech 2022 i 2023 již však budou propláceny částky přímých plateb, kdy obdobně jako

Výdaje na nové programy v období 2021-2027

Pro období 2021-2027 byly schváleny nové programy, které budou vyžadovat předfinancování ze státního rozpočtu a které budou čerpány i v letech 2022 a 2023. Jde zejména o Fond pro spravedlivou transformaci (FST - implementovaný v návaznosti na fondy politiky soudržnosti) a Facilitu na podporu oživení a odolnosti (RRF). ČR by dle současných odhadů měla mít k dispozici 7,3 mld. EUR⁵ z

Z rozpočtu EU jsou přímé platby propláceny vždy až v roce následujícím po roce jejich vyplacení ze státního rozpočtu. Co se týká míry spolufinancování EU, v případě Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova byla míra národního spolufinancování vládou navýšena na 35 % (usnesení vlády č. 681 z 20. 8. 2015) a u Evropského námořního a rybářského činí 25 %.

v minulých letech budou přímé platby propláceny ze státního rozpočtu a z rozpočtu EU budou propláceny až v roce následujícím. Současně bude v letech 2020-2023 příjemcům proplácena zbývající část dosud nevyčerpané alokace Programu rozvoje venkova 2014-2020. Obdobně jako u Politiky soudržnosti se u Společné zemědělské politiky v roce 2022 a 2023 nepočítá s významnější částkou na předfinancování.

RRF (financované plně z NGEU) a 1,6 mld. EUR ve FST (z toho cca 700 mil. EUR v rámci VFR a cca 900 mil. EUR financovaných z NGEU). Čerpání z obou programů bude záviset na schválení podkladových dokumentů a připravenosti projektů. V případě RRF musí být připraven a schválen národní plán na podporu oživení a odolnosti, v případě FST pak plány spravedlivé územní transformace.

⁵ Skutečná finální částka bude záviset na vývoji hospodářství v členských státech, tj. statických údajích o propadu HDP, které ještě nejsou dostupné.

Tabulka č. 27 Odhad skutečných výdajů státního rozpočtu na předfinancování politik EU v letech 2022 – 2023
(v mil. Kč)

programové období 2014-2020	2022 SDV	2023 SDV
strukturální fondy	50 000	27 000
Fond soudržnosti	33 400	13 300
REACT EU (NGEU)	7 700	8 800
celkem strukturální fondy a Fond soudržnosti	91 100	49 100
Společná zemědělská politika		
I. pilíř *	n/a	n/a
II. pilíř **	6 100	4 300
celkem SZP	6 100	4 300
celkem fondy Politiky soudržnosti a SZP	97 200	53 400
programové období 2021-2027 (VFR)	2022 SDV	2023 SDV
strukturální fondy	15 600	25 300
Fond soudržnosti	8 500	19 800
FST (VFR)	1 800	2 700
celkem strukturální fondy a Fond soudržnosti	25 900	47 800
Společná zemědělská politika		
I. pilíř *	21 700	21 200
II. pilíř **	4 600	5 400
III. pilíř (NGEU)	700	1 400
celkem SZP	27 000	28 000
celkem fondy Politiky soudržnosti a SZP	52 900	75 800
programové období 2021-2027 (NGEU)	2022 SDV	2023 SDV
RRF	33 500	43 500
FST	6 900	5 600
celkem NGEU	40 400	49 100
celkem VFR a NGEU	93 300	124 900

Poznámka: *) I. pilíř zahrnuje přímé platby, **) II. pilíř zahrnuje rozvoj venkova a OP Rybářství.

9 Výdaje na finanční mechanismy EHP/Norska 2022 – 2023

U programů finančních mechanismů bude v letech 2022 a 2023 probíhat implementace programů a projektů z třetího grantového období 2014-2021 (FM EHP/Norsko III).

V rámci FM EHP/Norsko III v roce 2019 a 2020 docházelo k postupnému vyhlášení výzev v rámci jednotlivých programů podpory a byly zahájeny první projekty. Oproti druhému grantovému období je ve třetím grantovém období ČR zavázána zajistit z národních zdrojů (tj. státního rozpočtu) 15% spolufinancování všech výdajů na úrovni jednotlivých programů. Tento fakt má vliv na výši prostředků určených na spolufinancování ze státního rozpočtu (v celkovém objemu se jedná o cca 650 mil. Kč).

Od roku 2021 a dále v letech 2022 – 2023 očekáváme postupný nárůst čerpání finančních prostředků FM EHP/Norsko III v souvislosti realizací jednotlivých projektů FM EHP/Norsko III. Budou vypláceny zálohy a následně prováděny průběžné/závěrečné platby konečným příjemcům projektů. Dále budou čerpány finanční prostředky na technickou asistenci a řízení jednotlivých programů.

V roce 2020 probíhala bilaterální jednání o druhém programovacím období Programu švýcarsko-české spolupráce. S ohledem na aktuální stav vyjednávání se čerpání případného příspěvku očekává nejdříve v roce 2022.

10 Výdaje na programy, u nichž výši účasti státního rozpočtu na jejich financování schválila vláda

Přehled programů realizovaných se zapojením prostředků státního rozpočtu v roce 2021 a předpokládaný vývoj

jejich financování v rámci střednědobého výhledu v letech 2022 a 2023 je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 28 Výdaje na programy v letech 2021 – 2023 (v mil. Kč)

Evid. č.	Název programu	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
107 080	Strategický program pozemních sil	10 286,8	10 576,9	11 748,9
107 220	Zajištění kompatibility mobilních komunikačních prostředků velení a řízení pozemních sil AČR	668,6	2 183,0	2 038,9
107 320	Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR	4 874,2	5 890,8	9 975,8
107 410	Udržení a rozvoj schopností vzdušných sil AČR	240,3	2 422,4	35,5
107 620	Udržení a rozvoj schopností nadzvukového letectva	1 715,0	1 728,0	1 785,5
107 750	Zabezpečení civilně-správní části MO a státní příspěvkové organizace	1 402,9	642,9	2 274,0
115 280	Nová zelená úsporám	1 350,0	500,0	500,0
115 310	Operační program životní prostředí 2014-2020	5 756,9	2,5	2,5
117 030	Integrovaný regionální operační program	23 221,8	311,8	311,8
117 040	Operační program Technická pomoc 2014-2020	752,5	123,5	123,5
117 090	OP – Praha – pól růstu ČR 2014+	704,8	0,0	0,0
117 820	Podpora rozvoje regionů 2019+	1 421,0	1 421,0	1 421,0
122 180	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	4 500,0	0,0	0,0
127 650	Pořízení a modernizace železničních kolejových vozidel	1 162,9	0,0	0,0
127 770	Podpora financování dopravy	96 898,4	33 025,0	32 725,0
133 210	Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol	368,8	0,0	0,0
133 220	Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol	1 377,2	1 746,0	1 746,0
133 330	Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí	309,6	220,6	0,1
134 140	Péče o národní kulturní dědictví I.	1 000,0	1 000,0	1 000,0
135 090	Strategické investice přímo řízených organizací MZ	309,6	417,4	2 083,5
	Souhrn programů schválených vládou	158 321,2	62 211,7	67 772,0

Pro rok 2021 je v programovém financování vedeno celkem 20 programů, u nichž účast státního rozpočtu v letech jejich realizace v úhrnu přesahuje částku 5 mld. Kč. Vzhledem k významu těchto programů jsou jejich dokumentace a výše účasti státního rozpočtu na jejich financování, v souladu s § 13 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla), schvalovány na úrovni vlády ČR.

Výrazně nižší součet celkových výdajů uvedených tabulce v letech 2022 a 2023 oproti roku 2021 vyplývá zejména z faktu, že ve střednědobém výhledu nejsou uvedeny výdaje, na jejichž úhradu budou použity finanční prostředky ze zdrojů fondů EU.

Největší objem finančních prostředků vyžaduje realizace programu 127 77 Podpora financování dopravy, jen pro

rok 2021 je v tomto programu rozpočtováno 96,9 mld. Kč.

Nejvíce programů schválených vládou má ve své gesci Ministerstvo obrany. V roce 2021 bude realizovat šest takovýchto programů. Výdaje na jejich realizaci jsou v letech 2021-2023 předpokládány v úhrnu ve výši 70,5 mld. Kč.

Vládou ČR byly schváleny k realizaci formou programového financování i některé operační programy programového období 2014–2020 určené k čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Ve sledovaném období bude čerpání z těchto fondů probíhat s využitím principu „pravidla n+3“.

11 Přehled závazků fyzických a právnických osob, za které se zaručily jménem státu jeho organizační složky

Dlouhodobé investiční úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou v letech 1996 – 2000, určené na financování infrastrukturálních programů (silnice, dálnice, odstranění povodňových škod, vodohospodářské stavby) jsou všechny již vyčerpány a dochází pouze k jejich splácení. Aktuálně zbývá splatit již pouze jeden úvěr, který byl čerpán na odstranění povodňových škod a bude doplacen v roce 2022.

Zdrojem splátek je státní rozpočet, který se již při jejich přijetí ke splácení přímo zavázal. Příjemcem a zároveň finančním manažerem úvěru je Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. Od roku 2003 jsou úvěry na financování obdobných programů financovány přímými úvěry státu a instrument státních záruk již z tohoto titulu není využíván.

Přehled výše plateb státní záruky pro roky 2021-2023 obsahuje tabulka č. 6 v Tabulkové části.

12 Vývoj státního dluhu, příjmů a výdajů kapitoly Státní dluh

Střednědobý výhled pro kapitolu Státní dluh na léta 2021 až 2023, doplněný o výhled vývoje státního dluhu, byl zpracován na základě následujících předpokladů.

Stávající státní dluh bude refinancován zejména prostředky získanými z emisí státních dluhopisů. Pokračující pokles zadlužení České republiky vyjádřeného jako podíl státního dluhu na HDP daný stabilizací stavu státního dluhu a dokonce jeho poklesem v letech 2016 až 2018 v důsledku efektivnějšího řízení disponibilní likvidity státní pokladny je jedním z hlavních faktorů podporující stabilní ratingová hodnocení schopnosti České republiky

splácet své závazky, což dále odráží zájem investorů nakupovat české státní dluhopisy i při relativně nízkých výnosech s pozitivním dopadem na výdaje na obsluhu státního dluhu.

Růst státního dluhu v letech 2020 a 2021 je významně ovlivněn řadou opatření Vlády České republiky ke snížení negativních dopadů pandemického šíření koronaviru SARS-CoV-2 a tím související zvýšení krizového schodku státního rozpočtu, který byl postupně v rámci novelizací zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020 navýšen na 500 mld. Kč.

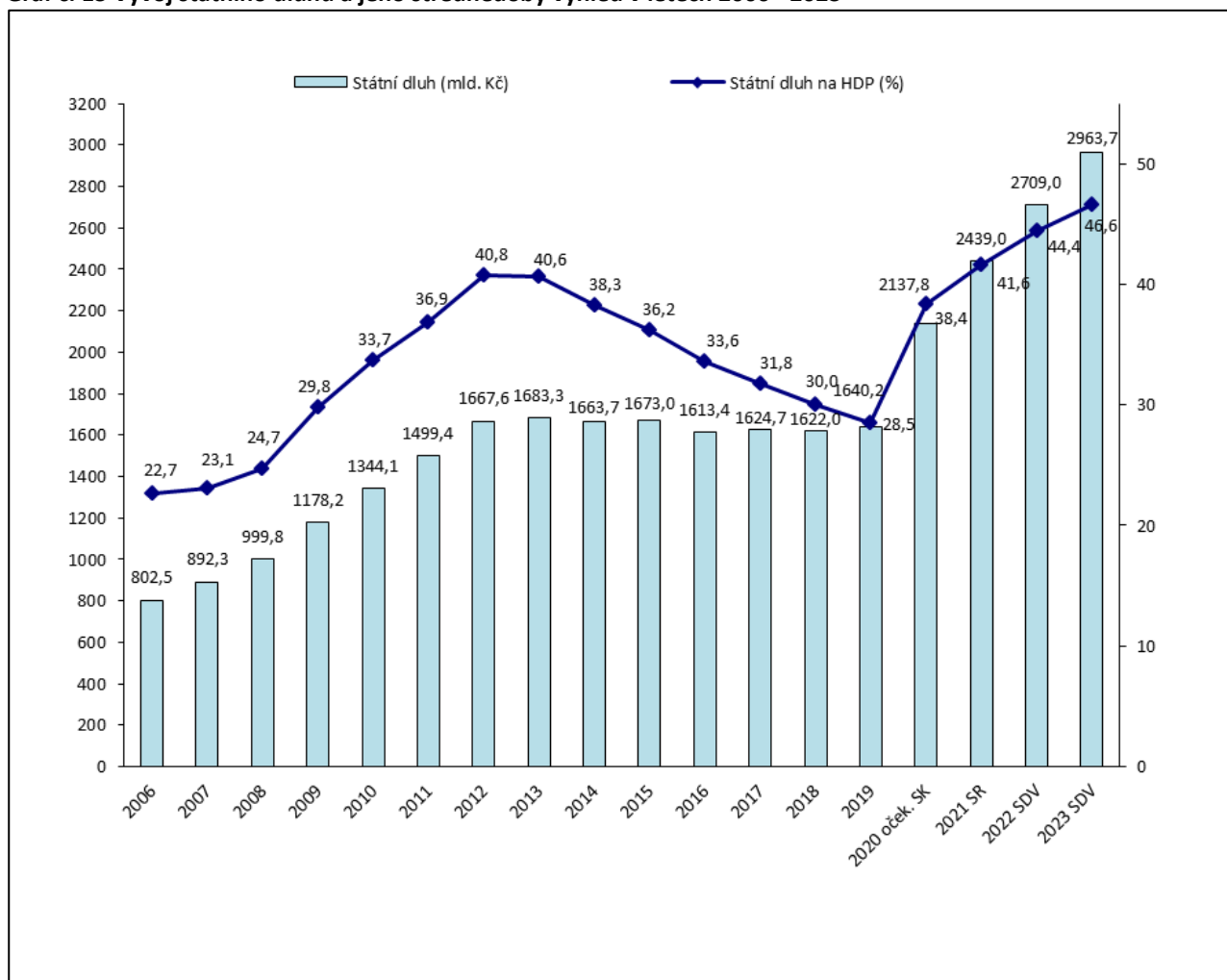
Tabulka č. 29 Vývoj státního dluhu a jeho podíl na HDP v letech 2006 – 2023

ukazatel	2006 SK	2007 SK	2008 SK	2009 SK	2010 SK	2011 SK	2012 SK	2013 SK	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 oček. SK	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
státní dluh na konci roku (mld. Kč)	802,5	892,3	999,8	1 178,2	1 344,1	1 499,4	1 667,6	1 683,3	1 663,7	1 673,0	1 613,4	1 624,7	1 622,0	1 640,2	2 137,8	2 439,0	2 709,0	2 963,7
podíl státního dluhu na HDP (%)	22,7	23,1	24,7	29,8	33,7	36,9	40,8	40,6	38,3	36,2	33,6	31,8	30,0	28,5	38,4	41,6	44,4	46,6

Skutečný vývoj státního dluhu v letech 2021 až 2023 však bude záviset zejména na dosažených výsledcích hospodaření státního rozpočtu v těchto letech. Tyto vý-

sledky pak ovlivňují i příslušné výdaje na obsluhu státního dluhu, které však budou záviset rovněž na budoucím vývoji na finančních trzích.

Graf č. 13 Vývoj státního dluhu a jeho střednědobý výhled v letech 2006 - 2023



Tabulka č. 30 Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Státní dluh v letech 2016 – 2023 (v mil. Kč)

ukazatel	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SR	2021 SR	2022 SDV	2023 SDV
příjmy kapitoly	0	384	0	0	0	0	0	0
výdaje kapitoly	40 654	40 151	40 729	39 551	51 811	47 982	49 967	51 967
v tom: úroky	40 383	39 812	40 615	39 400	51 461	47 632	49 617	51 617
poplatky	271	339	114	151	350	350	350	350

Poznámka: Od roku 2016 došlo ke změně metodiky rozpočtování kapitoly Státní dluhu spočívající ve vzájemném měsíčním započítávání realizovaných úrokových příjmů a výdajů.

Dne 20. února 2015 nabyl účinnosti zákon č. 25/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. V rámci změny rozpočtových pravidel nastala možnost sečíst a vzájemně započíst příjmy podle § 6 odst. 1 a výdaje podle § 7 odst. 1, jestliže souvisejí s řízením likvidity státní pokladny nebo řízením státního dluhu. V důsledku realizace vzájemného zápočtu výdajů a příjmů jsou pří-

jmy kapitoly počínaje rokem 2016 rozpočtovány v nulové výši.

Celkové výdaje kapitoly na rok 2021 jsou navrhovány ve výši 48,0 mld. Kč. Pro rok 2022 jsou celkové výdaje kapitoly navrhovány ve výši 50,0 mld. Kč. Pro rok 2023 je stanoven rámec výdajů kapitoly na úrovni 52,0 mld. Kč. Výdaje budou upřesňovány s ohledem na vývoj úrokových sazeb a s ohledem na vývoj na domácím, případně zahraničním trhu.

13 Závazky státu vyplývající z víceletých významných veřejných zakázek a z koncesních smluv

Ministerstva zahraničních věcí, obrany, financí, práce a sociálních věcí, spravedlnosti, dopravy, vnitra a zemědělství předpokládají v roce 2022 realizaci 65 smluv a v roce 2023 realizaci 51 smluv na víceleté veřejné zakázky, jejichž předpokládaná hodnota dosahuje 300 mil. Kč a více.

Celková hodnota výdajů na realizaci těchto smluv v období od roku 2022 do ukončení smluv dosáhne

135 118 mil. Kč. Nejvyšších hodnot dosahují víceleté zakázky Ministerstva obrany.

Smlouvy na koncese jsou u organizačních složek státu, státních příspěvkových organizací a státních fondů spíše výjimečně využívanou formou zadání a realizace služeb či dodávek. Výdaje zadavatelů na realizaci koncesních smluv představují minoritní část celkové hodnoty smluv, převážná část příjmů koncesionářů plyne od třetích osob.

E Tabulková část